

KARLIS

MERTS

SARGIEŠ
LATVIJA

LĀTVJU
KLUBĀ

19

NACIONĀLĀ
IZDEVUMĀ

24

Wahku sihmejis

U. Krühminsch.

91-4
L 78

Dublete

Fikte ī ja Zīdes

Karlis Merts

9

94
M 6

Sargees, Latvija!

Mani peedīhwojumi komunista gaitās.

I. Sem diplomata baltā zīmīda — tēche-
tīsta afīnainā rota. II. Zīmīna ar baltu
emigrāziju. III. Padomijas īspegu bari
reeturvalstīs. IV. Nefamības rekords.
V. Tautas, esat nomodā!

H 2698

===== Latvju Nāzionalā Kluba išdevums =====
Rīgā, 1924. g.

Gewehrojot to, ja autors
nes pilnu atbildibū par
grahmatā mineteem fakteem,
pahrdruckschana un tulkoju-
mi darami weenigi ar auto-
ra atkauju. —

~~SF 19874~~

LATVIJAS VALSTS
BIBLIOTEKA

~~91-9141~~

0309106131

Speciālu „Nacionālā Kultura”, Leepajā, Hēlenes ielā 1. Tālr. 7-47.

Gewadam.

Kreewijas šis deenas waldneeki apgalwo, ka wici nespeego. Kominterns apgalwo, ka winsch newed agitazijsas semēs, ar kurām noslehgts meers un atjaunoti sakari. Padomju waldiba zenschas peerahbit, ka „sownarkoms“ (waldiba) un komunistiskas kustibas sichtabs (kominterns) ir iekirtas leetas. Małkawas ahrleetu komisars Juris Tschitscherins ildeenas kleeds par lojalitati pret tām walstīm, ar kurām winsch usfahzis diplomatiskus sakarus nn tirdzneeziskus darinajūmus. Winsch naw kaunejees islaist broschuru (t. f. „Sarkanā grāmata“) kurā ar 33 pēwestu notu palīdzību un 44 reproduzētēm dokumentēm zenschas peerahbit, ka seme, kura sem winsc agentu baru graukoschā darba līmst sarkanā kehma skawenos (Polija), ir mainīga pēc tā, ka lihds šchim wehl Eiropas austriņos nawa meera, bet ne winsch (Małkawa). Vai ir tas tiz Tschitscherinam? Jr. Es baidos, ka šo nelaimigo tizigo skaitis Eiropā aug. Es baidos, ka nawa tāhlu tās deenas, kad mehs sarkanā meschonību buhīm gatavi kronte ar zilwezības oreolu. Pēc tādos situācijas nedrīkst kļūt neweens, kam roķas peerahdījumi par to, ka . . . komunisti mēlo.

Sjis grāmatikas autors bijuschais ilggadejs komunistis, kuram aīs muguras zariskas Kreewijas „pagrīdes“ darbs, zetotnis un trinda, rewoluzionaras zīnīas, Trozla sichtabu sarkanā komisara amats, deenests padomju diplomātijā u. t. t. Ūjums runā zilwels, kurš jabeedrislo notītumu (fewīschki leelneeziskas „rewolūcijas“) pehtītumu rezultātā isbridis no komunistiskas partijas un valsts afīnānā duhīnuaja dīsimenes krastā. Juhs warat usklaufit un tizet. Daudz „pateesību“ rakstīts par Pad. Kreewiju. Bet šis „pateesības“ zītu nostāstu „pateesības.“ Beeschī winas robescho ar akla naida apdwēstu tendenzi . . .

Bijuschais komunists war runat bes tendenzen. Kaileem, pafcha pēredsete em fakte em ween. Uslaufat un nepadodatees komunistu welniščkai melu hipnosei. Wehl ir laiks naidā norobeschotees no teem — ja mihi lam mehs savu semi — kuri wišai Eiropai postu un afinschauftmas nes.

Schis grahmatikas autoram Maſkawas komunisti (ſl. „Fr. Zihau“ Nr. 94. no 26. augusta 1924. gada) peedraud ar teroru. Waj tās nawa ſlepka was duſmas, kurfch reds wina apſlehpiaſkos noſeegumus atlahtus? Un tapehž wian drauds naw bihſtams mums, bet labala garantija tam, la mehs runajam nepeezeſchamu pateefibu.

R. M.

Rigā, deſembris, 1924. g.

1.

Sem diplomata baltā zimda — tšekista ašinainā roka.

Aprilā sahīumā 1921. gadā Mašlawā formejās uš Poliju suhtamā SSSR delegazija. Ofizieli ta brauga, lai nofahrtotu repatriācijas (atgriešanās) jautajumu, bet neofizieli winai usti-zeja ari diplomatiskās pārstāhwneezibas ušdewumus. Ūs tam delegazijai wehl ušdewa fagatawot zelu SSSR suhtneezeibai, par kuras peenemšchanu Polijā „narlomindjelā” gan waldija stipras schaubas. Schahdu ušdewumu wajadseja išpildit ilweenai padomju repatriācijas delegazijai (daudzreis ari farlanā krusta mīsijai), kuras Padomija arweenu suhtija pirmās uš ahrwalstim, sedot winas ar humanisma mehrkleem. Tā tas bija ar Igauniju, Wāhziju, Latviju Poliju u. z walstīm. Repatriācijas komīsijas, kā guhsteku un behgū apmainas išwedejas, bija weegli dabut pahri robeschāi Eiropā, winām wajadseja representet SSSR (toreis wehl ASFSR) no labalās pušes, tāhdejadi vamasām fagato-wojot zelu ziwilisētā pasaule lominterna semes pilnteefigām preelsh-stāhwneezibam. Wifur ūcho ušdewumu minetās komīsijas ari bija išpildiujšcas wairat waj masāk labi, išnemot uš Marfelu (Frangijā) suhiito delegaziju, pehz kuras SSSR diplomatiskā preelsh-stāhwneeziba Frangijā wehl nebija eeweefušeies. No tagadejās rā-dikalās walhibas vadomeešhi ar nepazeetibū gaidija ūku de jure — pehdejo, ūen gaidito de jure no Eiropas faussemes. Lihds ar to, protams, ari Parisē bija jaatbrihwo weens waj diwi labakee hoteli Tschitscherina un tšeklas pilnwaroteem.

Preelsh išbraukšanas uš Poliju Mašlawā, „narlomwnuds-jelā,” toreisejā „Zentrewala” preelshfehdetaja Ēidula kabinetā, fa-fauza delegazijas fasṭahdīshanas sehdi. Tāhdu sehschu pawifam bija trihs. Es winās peedalijos kā nahloshās delegazijas felte-tars. Kompartijas „tšeka” (zentralā komiteja) no fahluma bija lehmuši uštizet delegazijas fasṭahdīshchanu latweetim Emīlam Ahbol-tinam, kuru pirmā sehde ari slaitija par nahlofcho delegazijas

preeksfchfchdetajū. Ēhini sehbē wiſi delegazijas lozelli un paſihgverſonals jau eera dās M. P. O. (moſkowſloje potrebitjeſloje obſchitcheſtvo) iſfneegtoſ jaunoſ — lahdī nu noliſtawās bija labalee — „anžuloſ“ un apawoſ, ar poſteleem paduſēs. Katrā ſinā ruhpejās par to, lai neſakompromitetoſ Čiropas preekſchā, un par wiſām leetam, lai Warsčawā uſ eelas newaretu muhs atſchikt no pahejās publīkaſ, los wiſwairak nerwoſeja delegazijas perſonalu. Paſuduſch as bija ahdas kurtlaſ, ſalās benses, W. Tſch. R. aifewiſchlo nod aļu ūlkanās ūwaigſnes, kruhſchu noſiħmeſ, roku uſſchuwumi un ziti padomijas lepnūma atributi. Kaires baidijās aīſ miſella iſbraukt ar loutko tāhdu, kas „tur“ buhtu ūl kaina ſiħme, vež ūras wiņu waretu poſiħt.

Drihs ween tomehr noſlaidrojās, ūl Abholting par preekſchfchdetojū nepaliks. Zentrolkomiteja tanč laiſā lauſijs galvu, ūl atſwabinat Maſklawas ūrahdeelus (wairak gan „tſchela“ ſewi) no wiņai nepališlamās ūl ūzamās „ſtrahdneelu opoſižijas“ lidereem, kuri agiteja moſās par jaunu taſtilu, preteju Z. R. birokratiſtam. Te nu „tſchela“ bija nohluſi uſ domom, aifstreet ſchos liderus uſ ahrſemem. Bara laikos ūchdu panehmeemu ūauza par „poiſchotnaja filka,“ tāhda wiņa bija ari tuġad „opoiſižijas“ galwenam wādonim, „tſchekas“ noſiħmeiam delegazijas preekſchfchdetajam, Ignatowam.

Otro delegazijas ūgatawoſchanas ūhdi tad nu ari jau ūl ūauza ūchis Ignatows. Tai peedalijs preekſchfchdetajū no „tſchekas,“ narcomindjela, w. tſch. l. un registrupa (Rev. Kara Pad. iſluhloſchanas pahrwaldes). Te tad es eepaſinoſ virmo reiſi ar to, ūl ūstahdas Padomijas ahrſemju delegazijas. W. tſch. l. peepaſija ſew 4 weetas delegazijas ūstahwā, „Registrups“ 2. Bes tam wehl W. tſch. l. preekſchfchdetajūs McGilewſlis uſtahjās, ūl delegazijas apſardibai 4 ūlkanarmeeſchus dos wiņi no W. tſch. l. aifewiſchla bataljona, (tursch iſpilda Maſklawā ūnahwes ſodus). Schai „apſardibai,“ protams, bija braukt ūl ūtjereem, ūl ūneſcheem, ūchoreem u. t. t. priwatos apgehrbos. Tāhdejadi no 85 ūlwekeem (til leels bija wiſs delegazijas ūstahws) wiſela grupa bija tſchekisti un registrupa ūpeegi. Ne moſaks, protame, bija ūl ūmintra delegazimo prozeņts, par to wehlaf. Kahdas buhs tās 4 personas, ūras dos W. tſch. l., neweens neſinaja lihds iſbrauktchanas deenai. Lihds pat 9. apr. Ignatowa ūlkanā ūtahweja tulſchus 4 weetas. Schi personu uſwahrdus (beeschi ween pteidominus, peem., paſiħtamais Maſklawas tſchekistiš Lurje, ūchids, brouza uſ Latwiju RFSR ūhtneezibā ūl Kirows) W. tſch. l. paſinoja ūtſchi uſ narcomindjela paſu un wiſu nodalu, ūra iſraflija ūcheem wiħreem paſes nekařejoſchi. Schi W. tſch. l.

vreelshstahwju wahrdus flesha no delegazijas eeredneem til ilgi, tamehr polu ministrija atbildeja, ka delegazijas fastahws — wifas 88 personas — ir peenemtas un eebildumu ministrija ne pret weenu nezel. Tomehr redset minus dabujām tilai išbraukšanas deenā, 11. aprīlī, Aleksandra peestahinē. Gluschi dabigi, ka tſchekistu wahrdus tapēbz flesha lihds delegazijas fastahwa apsliprinaschanai Warschawā, ka zitadi tee pahragri wareja tilt finami poleem, kuri tahdā gadijumā tſchekas wihireem waretu neatkaut eesbraukt Warschawā. Ispanischana gan noteik loti reti, jo pahrač zeeschs ir Tſchitscherina un tſchekos kontakts, un pahrač flihpeta wian konspirazijs. Ne bes eemeefla polu majors, „defensives“ preelschneels Baranowitschos Kronbergs, man teiza, ka konspirazijs un speegošchanas laukā wineem, poleem, dauds atleekot mahzitees no komunisteem.

Daudseem, pat delegazijas lozelku leelaski dala, labu laiku nebija finams, kuri no delegazijas personala iſsti ir tſchekas agenti. Wini fleshpas ari no „paſchu zilweeem“, delegazijas eeredneem, jo ari tos wineem bija usdots usraudfit. Notila tatkhu tahdas leetas, kā peem. behgšchana no suhtneezibam (Polijā aisbehga USSR tſchekas pilnvarotais ar feewu un behrnu no „Witro-rijas“ weefnizas, no Rīgas SSR suhtneezibas aisbehga juris-tonsults, iſchihds Fischmans). Tahdas „fauna leetas“ wajadseja nowehrst paſchu widū tſchekista wifurediſchaj azij, un to wira wareja wiſlabaki panahkt, neisdotodot ſewi, ſlepeni wehrojot delegazijas personala dſihwi, uſveſchanos, paſihšchanos ar weetejeem eedſhwotajeem „draudſigā“ burschiju walſti.

Man, kā delegazijā atbildigai personai, tomehr jau zelā uſ Minsku tapa finams, ka no W. tſch. k. brauz Euganovskis, Kaf- perowitschs Wnorowskis. Pehdejais Maskawā bija paſihstams kā tſchekas bende, brauga wiſch uſ iſhta wahrda, un jabrihnas, kadehļ poli peenehma ſcho ſawas tautas atriteju, nodeweju un bendi. Azimredzot ari te wainiga wahjā informazijs par ſawu emigrāziju Padomijā.

Kominterna un Zentralkomitejas grupas preelschgalā brauza polis Jahnis Soſnowski. Viņi tam wiſch bija wadijis polu no datu Stalīna Nazionalo leetu komifariaitā, „tſchekā“ polu ſelziju, un ja jau ūhtija ſcho ſpehjigalo Maskawas poli uſ nazionalo Poliju, tad gan buhs ūlaidrs latram, ar kahdeem noluhielēm ko- minterna Iſvildu kom-ja to darija. Kā Boleslawis Euganovskis no Derschinfla, ta Jahnis Soſnowski no Kominterna, weda no diplomatiſķas pafes aiffargatā porifeli wefelu gusmu instruļiju par to, kā ūlmi galī ſpeegot un ahrdit neatkarigās Polijas walſti pamatus. Pee ſchī darba wixi ari kehrās bes laweſchanas.

Tahdejadi starp 33 delegazijas lozelieem agenturas un komunistiskās kustības veizināšanas darbam bija nosīhmeti 10, jeb tā sauzinē "viltus diplomati." Sadalījās viņi sekoši: Burrowzews — Lenina slepeno usdewumu agents, Wigilows — Poļjas komunistiskās kustības eksperts=agents, Sošnowskis — komunistiskās internacionales pilnvarotais, Kriger-Sošnowskim no kominterna piedota tehniska darbīneze, Ignatows — Kreew. Komunist. partijas zentralkomitejas pilnvarotais, Luganowskis — Wisskr. Ahrl. komisijas (W. Sch. I.) pilnvarotais agents, Kasperowitschs un Wnorowskis — viņa valihgi (W. tsch. I. "operoda" darbīneki), Beloufows — tschekists, bet nosīhmetis preekschēscheem fakareem ar Maskavas padomi, Aholtiņsch — Tročka fiktaba ielu hofchanas pahrwaldes informēshanai (lara agentura).

Polīja protams, nahza llaht wesela rinda us weetas pēnēmītu agentu, bet par teem wehlač. Kahdi šeem zilweleem tika doti lihdi lihdsekti viņu usdewumu (propagandas un agenturas) weikshananai, to tuhlin redsesim.

Zihna ar balto emigrāziju.

Delegāzijai 1921. gada pāvašari Polijā eebrauzot, wišwairak rūhpju tai dariajā diži apstākļi: kā išturēties pret pirmo komunistu pārstāhvneezību īreemu emigrāziju, par kuru bija finansis, ka viņa visaltiņa ir Polijā ar Borissu Šawinkowu un Filosofowu preelfschgalā, un — vāj buhs eespehjams elfistet ar lihdsparnemto, pakaldarinato zara naudu, kuru weda lihds atsevišķā wagonā, 11 fastes. Ir wehrts atfihmet par viņu daschus fihlumus. „Narcomindjela” lihdsstrahdneeks Umbria man stahstija, ka zara pēezsimineeli 1920.—21. g. viši fabrizeti Vēršiā. Turpat Padomijas uzbewurmā išgatavotas ari angļu mahrziņas, kuru pakaltaisīshana tomeit pāhrtraukta, jo iſmaſſa-juſti pāhraak dahrgi. Pēezsimineelus turpretim turpinaja fabrizet ari wehlak (libds 1922. g. pāvašarim), jo Parīzes biršča viņus 1921.—22. g. seemā wehl koteja. Padomju lofe, kuru pāsaules rewolūzijas zeribū periodā (1917.—1920.) bes iſehlaſtības iſtuk-ſchoja, Šinovjewa un Radeka apetites apmeerino, bija tuſſcha. Par bāsnīzu aplaupiſchanu Lenins wehl nebija eedomajees, bet par padomju papirnaudu ahrsemju mīſijas elfistet newareja — „fowſnali” ahrsemēs negahja. Tapez̄ weenigais glahbejs bija monarhistiſkais pēezsimineeks, kuru kahdreis tilk nizinoschi un pahrgalwigi anuleja, bet tagad peeluhdsā.

Iſbrauzot uz Poliju, eekſchleetu komisariati un ahrkahrtejās komisijas finanšu nodaļā (obām eestahdem finanšu organs bija lopejs, jo ſchis eestahdes ūahweja weena otrai tuvu deht lopejā preelfschneela Dzierschinla) naudu ūanehmu es (82 pudi l.) un ar ſmagu auto nowedu Alekſandra pēstahtnē. Šīmigi, kā ſchī pakaldar, zara nauda neglahbjās visi valsts banki, kurā ūehdeja „muſchiks”, komisars Tschuzlajews, bet tſchekas „finodjelā” pēe pasihstahmā tſchekas kolegijas lozelka Alekſandra Ķiduka brahla, Karla Ķiduka. Tāhdas leetas newareja uſtīzet kuram fatram, jo kuriš ūatrs komunistiſklos „ſalfchiwomoneitſchilus” wareja eegahst, kā to jau iſdarija Latvijas aroðsaweeniba ar ūeijo ſozial-

demokrātu V. Dermani. Wiltoja tīkai pēc ūmtneekus. Kapebz
winus fabriķeja Persijā un ne Maķlavā — palek tīchelas no-
slehpums.

Ar 82 pudi šīrogo pēc ūmtneeku bagašu mehs, 33 jaun-
išķepēs pad. diplomati, tad arī isbrauzām eekarot Eiropu. Līdzī
brauza weīls machinators walutas un melno biršchu leetās Ra-
dīsiwillows (grūfins, Maķlavas padomes bij. kājers). „Ja
„naudu” išdošes realisēt doloros un mahrzinās, tad dīshwoſim
bes ruhpem”, tādas bija iktveena, Maķlavas bādā faschahwēla
komunista domas, „komunisma tehrījas” robesħas atstāhjot.

Tāhakās basħas — Voriss Sawinkows un D. Filofoſows.
Ja muļķu materiāla lablahjiba pilnā mehrā atkarajās no paī-
darinateem pēc ūmtneekiem, tad dīshwiba (tik nopeeti jautajumu
stāhdija) tīpat pilnā mehrā no Sempilowka teroristu grupas.

Var fcho diwu nējameerinamo „banditu”, kā padomju pre-
winaus sauzo, darbibu, Polijas austrumes un Baltkrievijas robež-
joſlā muhs preekschlaikus (Maķlavā) jau peeteikoschi objekti wi
informēja pad. farlānā krūsia pahrlahwe Sempilowka. Schi
zeenijamā dama, kurai winas aristokratīslā pagāhtne nebūt ne-
leedja nogremdees pad. preekschlaikhes darba spezifiskos „ſihlu-
mos”, jau freewu-poīn sara lailā atradās Warschawā, un tā tad
bija jo lobī informēta par B. Sawinkowa darbibu leelineelu-
poļu aktīvo zīhnu laišā. (Ais teem pafchein humareem princi-
peem, kuri Eiropu speesch arī tagad wehl mitinat winas leelakos
kulturas zentros oficiāli komunisma preekschlaikus, Polija ar
Padomiju bija apmainījuši farlānā krūsta preekschlaikus: uſ
Warschawu nosīhm. „kaaseeni” Sempilowku, ļamehr Maķlavā
par pusofizialu Polijas preekschlaiki slaitija Maķsimā Gorskija
fundsi, Pēschlowu).

Āamehr m-me Pēschlowa, zilwēla mihestibas pamudinata
staigaja pa Maķlavas zeetumeem un braukaja pa Donas bā-
ogrākti, apmeerinat tur smokošo Polijas guhstekau (pee 40 tuhkti).
elementarālās wojadsibās, tāhdejadi išpildidama ūwus tēfħos
peenahkumus, mehs ar weselu pus wagonu wiltotas naudas
brauzām eekīchā Eiropā. Viens muhsu behglu (ne wairak par
15,000) un farlanarmijas guhstekau (pee 90,000) glahbħchanas
reisp. reewatuesħanas jautajums tħallweja tħallak par wifū, bet
totees jo tuwu bija zentralkomitejas instrużiġā paređsetais: 1)
aibahs emigrojijai muti, 2) nošķaidrot Eiropas ļabeedribai, kā
mehs nebūt neesam ļinefħi, kas ar kiniħalu sobs staigà pa
Maķlavas eelam masus behrnus ļepetim ļerdami (Suworina
awies seeds), 3) graut demokratīslās Polijas walts pamatus,

attihrot zelu wispaaules rewoluzijai, un, 4) kas pats par ūwi protams — wahlt siāas Rašwedupram un B. tsh. ī.

Lūkt, kahdeem noluukleem mums bija wojadfigi minetee 82 pudi pakaldarinato zara peezsimineeku. (Ja lažitajam ščis naudas daudsums leekas pasalains, lai wišč eewahz pahrlezzinošču issīku par to no polu delegazijas komendanta Wasilewſta Warschawā. Pans Wasilewſka bija tas, kas 24. apr. 1921. godā tās 11 kastes steepa no Wines preeiahtnes „Roval“ weesnīzas treschā stahmā. Otrs: pehz „burlschča“, kuru fazehluſchi ap manu rakstu „Diwi gadi komunistiskā diplo-matijs“ (sl. „L.“ Nr. №. 841—848), man noteikti jaſasino, ka es nepeederu pē teem, kas ſew ſprauduſchi par mehrki apkarot komunistisko tiraniju ar ſenfazionelu, iſdomaiu melu paſihdsibu. Šechnu gadu ilgais darbs padomju waras aparatu atbildigās weetās un wairak kā 8 gadi ſchis kulturelai pafaulei naidigās un bīhstamās partijas rindās, man ir dewuſchi peeteelosči dauds faktisko materialo, ar kuru tagad waru west godigu zīhau pret teem, kuri gan iahdas zīhkas weida pat nepelna.)

23. aprīlī mehs pahrbraužām pahr robeschu. Spihtigee voli muhs weſelas diwpadjsmit deenas notureja ſchaipus robeſhas (Minslā un Negorelojē), jo uſ robeschas mums bija ja-minas ar polu delegaziju, kura brauza uſ Maſławu, bet no Warschawas bija iſbraukſi un uſ robeschas eerabās weſelas 12 deenas wehlak. Bijā dibinatas baſchas, kā jau zelā no Stolbzeem uſ Warschawu mums ūarihlos nevaihikamus ſtarpgadijumus. Sawinkowa organisazijas teroristiskais raksturs mums bija peeteelosči ſinams pehz to freeru balto wirfneelu „troiku“ un „vjetjorku“ eebrukumeem Igumenas un Moſīcas rajonos, kuras wehl nedaudz deenas atpalač bija iſlawuſčas wairokas pegastu padomes un dz.-zelā mesglu tīchetas. Sawinkows mafšaja par teroru ar teroru. Kā wiņa aſinainā atmaſa bija teſchom eedweſuſi bai-les padomju tīchekai peerobesčas joſla, par to man ūahstija Baranovičju konsulata ſekretars balt-kreevs B.-tſchs. Kilometru trihsdefmit platā peerobesčas joſla neweens tīchekits nedrihksjeja parahditees uſ lauku zekeem bes apſardibas patrukas. Sawinkowa wirfneelu „troikas“ pahrnahldamas nakti pahr robeschu, opereja zauru deenu minetos aprinkos, bet nahloſču nakti pahr-gahja atpalač Polijā zaur Stolbzu mescheem un Pinſlas pur-weeem. Bijā ari grupas, kuras Padomijas teritorijā valila wai-rakas nedēlač. Wiſā wiščmā tas bija Borīša Sawinkowa roku darbs. Gan ari Peļkura, Balachowitschs un Ķutjunkiils darija to paſchu darbu, bet wiñeem nebija Sawinkowa popularitates un plashā organisatoriskā wehreena. Bes tam, zīk ſinu, Bala-

chowitschs un Tjutjunniks drihs ween sawas patstahwigas operazijas pahritraza, pahreedami Sawinkowa schtaba rihzibā.

Ka delegazija: lihds brauza tschekisti warbuht, to nesinaja Polijas ahrleetu ministrijs, bet tas newareja buht nesinams Borisam Sawinkowam, kura organizacija Padomijā daschadu issinu un informazijas siāt darija brihnus. Tapehz fchee tschekisti (Luganovskis, Vnorovskis u. z.) wišai objektivi peelaida warbuhtibu, ka delegazijas spezielwilzeenam war sagaidit usbrukumu.

Kad mehs no Stolbzeem (pirmais polu punkts aif robečas) eebrauzām Baranowitzchos atradām, ka peestahtnē peekaitīta ar Sawinkowa ussaukumeem. „Bendes un laupitaji speeichas Eiropā!“ Tas bija pirmais sveizeens, kuru meta mums sejā Sawinkows. Nepatihkami aisslahra winsch. Masās pilseh-tinās eedsihwotaji wezelām grupam druhfmejās uš peroua un mutes eeplehtufchi apbrihnojo muhs. Vini tatschu finaja ussaukumu faturu. „Waj nereoget lā nebūt uš scho zuhbību“, prahotoja delegazijas preefscherhdetajs Ignatows falonwagona logā stahwendams. Tani pašchā brihdi no publā isdalījās jauns zilwelks, atwehrsejās pret Ignatowa logu un eefweeda tam sejā weselu ūauju dseltenu papira lapu. „Maskawas zara Liba 1.*“ „naimiti“ (ussaukums bija eespeests ultraiu walodā) brauz uš Poliju!“ Tas bija otrais sveizeens, no Peikuras. Polu ahrleetministrijas wirfneks, pee kura greešas Ignatows, lai nowehrfhot scho emigrantu sarihloto inzidentu, smihnedams paraustija plezus. „Juhs winus schaujat nost, — mehs wineem dodam patwehrumu, jo laut kur tatschu zilweleem iadsihwo.“

Pehz fhis episodes kluwa skaidrs, lahdā atmosfera nahksees dsiħwot delegazijai. Ahrsemju zelojuma un normalas dsiħwes preeki pehlikti suda. — Un nahzās man wehlak Warfchawā rast atsiau, ka neeks ir intelektueli attihstalam zilwelam materialās dsiħwes nodrošchinatiba, ja tani pašchā latkā winu schnauds nepansama garigas dsiħwes atmosfera. Tahds stahwollis muhs gaidja Polijas galwas pilseħtā. Un — pelniti.

Bet tas wehl nebija wihs, ar ko muhs sarehma, „weesmihlige“ poli pad. delegazijai sarihlaja pušdeenas Baranowitzchu guhstekun nometnē. Sche deeneja wairaki bij. kreetu baltee wirfneksi, polu walodas prateji, kuri pee pušdeenas galda ari wadija wiſu zeremonialu. Sahle bija deloreta Polijas nazionaleem karogeem, bet Padomiju karoga nebija neweena. Ignatows, kuram pehz inzidenta peestahtnē nebija nelahdas patikas otrreis greestees pee ahrleetministrijas eeredna schini jautajumā, pahr fchekħwi

* domats Trozkis R. M.

patschuksteja man: „Aiskerat kà nebuht to ‚sahles ispuschkoščanur žawà ſarunà ar blakus jehdoscho wirsneelu“. Kahdas minutes wehlak es to ari isdariju, bet wirsneels man atbildeja ſtata baiſi pahr wiſu galvu: „Kreewijai tatschu žawas flagas ozumirliči naw. Feb... atlaujat ſinat, lahda wina krahsas?“

"Sarlana", teigu.

"Nu, atvainojat, ta tātschū trefchās internaztonales krahsa, — saglu un banditu krahsa, ar kuru wini staigā pa wifū pa-fauli. Es nesinaju (loti ironiski), ka juhsu „waldiba“ ari pеesa-winajusēs schis flekawigas organizacijas krahsu".

No s̄laidrās t̄reewu walodās nojautu, no t̄ureenes nahk
fchis wirsneels. Te, Austrumpolijā, kur nahzās west zihnu or
NSFSR Naswedupra speegu bareem, daudsi wifneeli bija t̄reevi.
Azimredsjot, te aplahrt sehdofchee ari. Nahzās noriht ari scho
nepatiškamo lūmoju. Bet t̄ribischanā nemitejās.

Tostu usdserot, eesehdās galosjā rupjais, neisglihtotais de-
legazijas lozēkkis (kominterna ogents) Sofnowskis. Potu wir-
neeks pecsīta sawu glahsi vee S. glahses. Schis pehdejais atze-
redamees Ignatorwa noiāziju Mīnīstā (ne par to nedsert potu
Nahtbuhinē), bet nefaprasdam, kahdus peenahlumus winam uj-
leek schis īwinigais akis, aibildeja wirjneekam azis bolidams un
stostidamees :

"Es nedseru . . . mehs nedrihlestam dsert".

„Kä? !“ ifauzgås wirneets no smeeleem waj plihſdams : „nedrihſtstat ? !“

"Das ir . . . das ir . . . prafat luhsu muhsu preefsch-
sehdetajam . . . "

Aistureti fmeelsti lija pahri wišu galdu. Par Sošnowski drusku attapigakais Ignatows farla kā burlans. R. R. P. ja sodzi tais zentralisms, kura wergs tatſchu bija nelaimigais Sošnowskis, eegahsa muhs pee pirmās satiſchanās ar poleem. Verdiſſķu atkariba, pat ſchahdos ſihlumos, no ſawas partijas, iluwa redsama wiſeem, kā redsama bija S. leela wehleſchanās eebaudit potu konjalu pehz daudseem Maſlawas bada gadeem. Bet nedrihleſteja to darit nabaga Sošnowskis.. Protams, wehlaf, ſawā weefnīžā Warſchawā, S., kā ari ziti, baudīja pahri mehram, no- weſbami ſawas naktis orgijas libds nejehdsibai. Reiſtureja no tsche- ka dotā tona nabaga komunisti, pee burschuiſſķas pilnibas no- kumuschi.

Bebz nepatihkamās, kaut gan išchetri gadi tilk gahrbi nebauditās pusdeenas, Ignatows wehlejās apstātat nomeini, kurā mitinajas pahris tuhlofchū ūrānarmijas guhsteku. Te nu iſrahdijsās, ka wifa lehgera administrācija ir baltee (favinkloweefchi),

lo polu augstačā preeschneeziba nebuht ari neslehpā. Prapor-tschili, porutschili, kapitani — luhk, kas še eenehma nodalneelu, wadineelu u z. weetas. Gluschi dabigi, ka ari guhstekai tapehz bija noikanoči wifai naidigi pret mums, wiāu „glahejeem”. Geejot lahdā barād, es lihdsētigi prasiju bijusčam ūrkanar-meetim :

„Zoti wehlatees nolluht dīmtenē ?”

„Namehr dīmtenē wolda ūcīhdī un latweeschī lihdsigas wehlešchanas man nebuhs”, wiāsch zeeti atžirta.

Kaut kur dīli un besgala ūhpigi man eesmeldsa. „Lat-weeschī !” Woj wiāsch nojchdza, kā ari es esmu latwīs ? Duhschigais freewu ūhns, wiāsch dīli aisslahra mani ar ūcho wahrdū „latweeschī”, nesnādams, ka man wiāu dīrīdot, ne ūche pirmo reisti ūrds ašaroja.

Lehgeri ūrkanarmijas guhstekau lehgeri !) gaijs bija ūlaitets ūveločhā naidā pret mums. Tas bija ūwinkoweeschu darbs. It us ūola wareja rastees jauni ūzidenti. Mehs pa-ſteidsamees ūiswohktees prom no lehgera,

Tomēhr ihsā laikā, lahdū mehs ūbījām Varanowitzchos, Lukanowskis weenam no guhstekneem paguwa eebahst lahdā ūh-miti un 10,000 polu markas. Tas bija (waj ar augšminetās „krases” gahdibū ?) jau eepreesch ūorganisetas ūchelas agents, ūrſch wehlač mehginoja ūpirkli ūfensiūves eeredni, bet bei pa-nahfumēm. Gada beigās ūovelā poli wiāu noschahwa us ūe-ſas ūpeeduma pamata.

Tahdejadi ūodomju preeschtaħwīs ūhla ūawu ūchelas agen-turas darbu ar vīrmo ūli, ūru wiāsch ūpehra ūweeschī ūsemē.

Pehz ūusitundas ūvejalais ūlzeens bes apstaħjas (lai iſ-behgti nepatikšanas ūlō) maħs ūefa 440 kilometrus us War-fchawu.

Kas muhs gaida Warfchawā, ja jau ūche nomale muhs ūtil ūsaizinoſchi ūanehma, tas bija jautajeens, ūrſch ūsmahzās ū-weenam ūchelas diplomata. Un nepatikšanas ari nahza zita pehz ūtatas.

Wiśnepatikšamas bija tas, ka delegaziju noweetoja tāi paſchā eelā, ūr atradās freewu emigrācijas politiskais birojs. Ta bija Ķhmielnas eela. Tas bija nepatikšams pahrsteigums Warfchawā ūebrauzot. Ūodomju delegaziju 31. numurā (Hotel „Rohal”), Šawinkows „Grand Hotel” Ķhmielnas un „Nowij ūswiat” ūelu ūuhrl. Diwi nahwigalee ūenaidneeki weens no otrā 500 ūolu atstatumā. Ūſihwo nu !

Ziņa ar balto emigrāciju, ūra heidsās ar brahlu Šawin-kowu un Filosofowa ūraidiſchanu no Polijas, ūehahlas jau pirmā

delegazijas atmehrfchanas deenā. Pa wihu Warschawu bija islipinati grandiosja leetuma plakati, Sawinkowa politiskā biroja parakstiti. „Polu jaunelli! atzeratees jāwas sagahnitās jaunawaš! Polu jaunawaš! atzeratees jāwus noslepķawotos lihgawainus un brahlus. Atzeratees tos, kuri 1920. goda augusta deenās stāhvēja 25. werstis no juhju Warschawas, tīkodami rīku noschraungt, ašinim vahrpluhdinat! Dirreis wīai nahk ūchurp, wīai ir jou firmās Warschawas feenās”, u. t. t. Šīis uſſaukums, rākstīs ar naida schulti un tshēkas noslepķawoto kreevu tautas dehlu ašinim, toreis atstāhja satrīzinoſchu eſſpaidu uſ Warschawas eedſihwota-jeem. Prefektura uſ Ignatowa pēepriņjumu itka bija dewuſi vawehli uſſaukumu nōkenit, bet to nenonehma. Wairak kā nedetu wīasch duhrās ažis baiiliģi pa eelam klihktoscheem padomeescheem. Tapa ūlaidrs, kahds eespaids ūche ir Vorīa Sawinkowa organi-ſazījai.

Soſnowſlis, kuriš ūspezieli no ūominterna bija ūhūtis delegazijas ūstāhvā, lai weizinatu komunistisko ūstību Polijā, weenadi baidījās polu defensīves un Sawinkowa. Delegazijas ofizialā dorbā absolūti nepeedalidamees (ikurā pad. vahrstāhvneezībā ūhīš ūchādi wiħri, ar to ari iſſlaidojams pad. vahrst. ūadru milfigais le lumš), wīasch eerīhtoja ofewiſchku ūiu veeneſeju nopratinachanas ūabinetu „Royal” weenīzas vēhdejā ūstāhvā, uſ ūureeni no delegazijas prenemamām teipam ūerīschķa ūurjera pa-wadibā ūosuhtija tos apmelletajus, ūri wehlejās (ari ūas ne-wehlejās, bet wareja) to wehrtigu ūneegt par polu armiju un ūrahdn ūstību. Š. ūoti baidījās, ka ūawinkoweeschi ūaretu ee-kuht ūcho ūiu veeneſeju ūidū. Peem., ūaschās pirmās nedelās bija gadījums, ka Soſnowſlis bija iſſueedſis 100,000 marku agen-tam Kriainzklm no „Gornij Schloß“ raktumem, kur oglratčhu ūtarpā bija ūahluſees ūreiku ūstība, bet ūchis agents ar wihu nauđu bija aishbrauzis uſ „tatrem“ (talnains ūeseloschanas ap-widus Galizijā) atjuhīdam ūoſgalibū ūilnu wehſtuli. Oglratčhu ūreika ūomitejai pehz tam nahžās iſſneegt ūabalstu otreis.

Sawinkowa agenti, ūri ūepat ūatru deenu garām ūtaigaja, drihs ween ūahla ari apzeemot delegaziju. Tee bija, ar mas is-nehmuemeem, bij. wirjneeki. Sarunas ūahla ar to, ka isteiza weh-leſchanas braukt uſ ūreewiju, protams, ūsdodami ūewi par ween-fahrſcheem behgleem. Apjautajās par ūreewijas apstāhkleem, pa-luhds papiroſu, gauchas par emigrācijas ūkuhmigo ūitleni „ſkumſt“ pehz ūreewijas. Kad peeteekschi tahdejadi ir no ūlanojis ūa-domju eeredni, un tas jau ir gataws ūrafstī ūzetoſchanas pa-pirus, „behglis“ negaideit un ūarkastiſki-ironiſki toni ūautā:

„Bet ūkāt, luħdsu, taħdu prozenti juhs no ajsbrauzejjeem apšoujat Minskas un Smolenflass tħfelkàs? Nè, lai brauz mulki, man d'siħwe weħl miħla“.

Beezelas un aiseet.

West zihau ar ischaħħeem Sawinkowa aribegħgleem, protams, bija ahrkaħrtiġi gruhti. Wajadseja buht genialam pħixxologam, lai ajsxisretu apmekletajha behgħla eelschejjo zilweku. Bet zik nebija taħdu, kass sem behgħla majsas ajsbrauza u Kreevju fazzekhanas darbom? Dokumentu nelaħdu ijsbrauzejjeem nebiha, bija japalaujas sawai nojehgħi par to, zik behgħlis lojals waji nelojals pret padomju waru.

Registrups (Rev. Kara Padomes iſluhloch, pahrwalde) paſču pehdejja briħdi bija nodonja fuji sawu preekſħtahwju neħibbit Polijas delegazijā, bet kara speegofchanu u sdot schim noluħlam noderigaleem delegazijas darbinekkem. Nedeku pirms isbrauksħanas u Poliju man u lauku schibbu (eeneħmu toreijs ġinnej eftiħħed administrative pahrwaldekk kara komiżara amatu) pa telefonu swanija registrupa preekſħneekha weettneeks Arw. Seibots ar usaizinajumu u jnem tees „sinamás funkzijs“ no registrupa Polijas delegazijā Attibilbeju, ka es pehz sawas dabas un garigo zenteenu nojxanajuma neefnu speħejjgs scho darbu weist, un tappehz atħafos. Weħħla k noweħroju delegazijā, la man nodomatàs funkzijs ispilda Aħbolta, delegazijas pehdejja laika (1922—23) preekſħfehdetvjs. Jaatsħihsas, ka schi zilweka wahħda minnienha komunista agitatoru un agentu farakstā man ir-faqahdajfu ne weenu ween ruħgtu mirekli. Il-pezzi sawām individueli ħiha tħalli istħar no ihsteem tħekkistem Luganowski u Soñnowski. Dauds posittiva waretu teilt ari par semak minnettem Belschi u Schapiro. Bet tomeħr, kur runa eet par jaunàs Latwijas l-kittex, kurus apdraud wiċċi, meħs newarax flufet. Wiċċi ne masak aktiwi weiz to paſču briħwo nazionalo wal-istiżiż weenibu grauksħanas dabu, kà tħixx fis-Sħekħi, kà raschigħalais no wiehem speegeem preekſħtahwjeem israhdijs to-mehr Bołeklawis Luganowski; pamäsa m wiex palika kà par tħekk, tħalli kien registrupas galweno residentu Polijā. (Zik sinu, wiex weħl tagħad atradas SSSR Warfħawas suħtneżżejjeb fà otrais, waji nu jau pirmais fetretars. Wiexx jaħekhma naudas sumas no tħekk, un registrupa regulari ik-dıwas nedekla żorr dipl. k-nxrereem. Galwenā kahrtā scho naudas, sumu dehli (lai palistu par wiċċu neaprobesħotu riħlotaj) wiex isflauda sawu jaħażżeen delegazijā Kasperowitschi, kuru nolomandeja atpaka u Miskawu „kà nespħejjigu iſluħloksħanas darbà“ (atzeros weħl tagħad fħos wahrdus wiha fiko jumà Feliksim Derschinski, kuru wiexx rafsija „Rojjal“ weesnijas 37. numurā).

Iau no pašča fahluma 1921. gada maija — junija mehn., schi tshelas registrupa-kominterna un heidsot ari narkomindjela delegazijs attihstija Polijā jo rofigu darbibu. Jahnis Sofnowskis, turam wehl kā kominterna un Zentralkom. preekhchstahwim galwānām kahrtam peenahzās ruhpetees par „nahlofcho Polijas oktobra rewoluziju”, drihs ween nobibinaja fakarus ar Seima komunistiskā deputata Dombala grupu un kahrtigi issneeda diweem arodneeziskeem, komunistiski nošanoteem isdewumeem subsidijas. Gan poļu zensuras dehl nahzās jo beeichi mainit scho isdewumu nofaulkumus („Strahdneela baifs”, „Str. leeta” u. z.), bet issnahaža wini armeenu, jo materialā puše wineem bija nodrošinata ar Sofnowska subsidijam. Naudos peetila. Toreijs Warshawas biršča wehl koteja Maskawā fabrizetos zara pēzīmtnelus, winus mainija dolaros un poļu markās, bet marķas īmītīuhlsču pakās suhtija us konspiratīvo komunistiskās isdewucezības dīshwolli Bragas ahrpilsehā, un uš komunistu zentrem Lodžā un Dombrowas bafeinā.

Sofnowskim tomehr nepeetišk ar to, ka materiali valihdseja nostahtees us kahjam poļu komunistiskām pagrībdes organizācijam. Befelām deenam wiņš prahetoja ar preekhchshdetaju Ign. pehdejā 41. istabā, kā radit preispeedeenu tam freewu emigrācijas antagonismam pret R. S. F. S. R., kurš atrada savu iſteiſmi brahku Sawinlowu iſdotā laikraſtā „Sa swobodu” un eſpāidoja poļu waldibu. Schis laikraſts iſnahza Warshawā tai paščā eelā (Chielka), kurā atradās delegazijs, un to laſijs wiša freewu kolonija.

Waſaras otrā puļe Sofnowskim bija laimejees atrast kahdu pakalpigu poļu markam ūveramu un pehrkamu schurnalistu Bebediņski, kurš pret ahrkahrtigu mafsu (toreis 400,000 p. m. mehn.) uſnehmās redigēt avisiti „Warshawskij golos”. Schi oviſite iſrihtus fahla basunet par R. S. F. S. R. jautumeem, „ſozialās līlumdoschanas plāšumu Padomijā”, „leeliskām tirdzniecībām eeppehjam ar R. S. F. S. R.” u. t. t. Schos padomījas suhtneezību gara behrnus (peem. Berlines „Nakanūne”) iſtursch no mums pasihst peeteeloschi labi. Tikai Polijā schim literariskam iſdīsumam bija wehl weens ūwischks uſdewums: duikot uhdeni balto armiju ofizeeru maſā, kuri tuhlsčochem dīshwoja interneti Tucholas, Schītcholkowas u. z. lehgeros. Schos ne laimigos, „Warſch. golos” aiginaja „us dīmteni”, jo baidījās, ka kara gadījumā no wineem iſnahks baltām, pretleelneezīskam ormījam jauni wirſneeki kādri. Ta kā „Warſch. golos” tuhlsčots ekemplaros ilgaļu loiku un bes mafas iſplatijs īchinis lehgeros, tad bada un nebrihwes iſmozītee wirſneeki ari padewās (gandrihs

puſe) „W. g.“ agitacijai un aibrauza „us dīmteni“, t. i. Padomiju. Gadu wehlak es wicus ūtiku ūtemelu gubernās, us kureeni ari pats biju iſſuhtits no Makawas G. P. U. Daudsi bija aibdsihti us Solowezas flostera ūlam Baltā juhrā, bet daudsi nebijā tiluschi tahtal par Smolenſtas „aſhewiſčlo nodalu“ (W. tsch. l.), kurā puſotra gada laikā bija noschauti 4000 no 6000 no Polijas iſſuhtiteem waj ewakuetem wirfneekeem. Bahrejee klejoja pa Wologdas un Seemeldaugawas gubernāam.

Tahds pats liktens ker wifus iſbrauzejus us Padomiju.

Sawinkowa laikraksts „Sa ſwabodu“ weda wiſnesaudſigalo lampazu pret delegaziju. Tā kā wifa ūreewu kolonija ūcho laikrakſtu laſſja, tad, gluschi dabigi, delegazijai nebija nelahdu zeribu eelarot emigrāciju ar teem padomju ūhtneezibas preſes viroja ihseem atſaukumeem, kurus poļu ohrleetu ministrija atlahwa eeſpeest poļu peſē Ari tas bija eemeſlis kapehz „Worſchawſki Golos“ iſlaida. Ta bija tipiſta melu lapa, ar tſchelas naudu ūamalkata. (Man nahk prahā laiti, tad wahziski-schihdifta markfīma apdahwinataklais pahrdehſtitajs Kreewijā, Blechanows, teiza par burschujisko preſi: „naſche wremja — wremja wheobſchtſhei prodaſchnostji.“ Un tad es ūalihōfinu toreifejo preſi ar tagadejo Padomijas preſi. Wixa nu ir ihſtā gara proſtituetā, jo markfīma eemeſhotaju walſtibā nepahrdodamas preſes nemas naw). Iſlaida ūawu laikrakſtu, mehginaja uſpirkt weenu otru poļu ūchurnalisti. Taiſni ūchini preſes uſpirſchanā padomeeſchi ir nepahrfpehjami. Jau 1918. gadā, Schweižē, pirmā padomju ūhtneeziba Eiropā bija noipirkū wairakus Žiriches ūchurnalistus. Pad. ūhtneezibas ūkretars Elle to bija darijs. Ar tſchelas naudu 1922. g. mainija wirſeenu Nujorkas ūreewu laikrakſtam, ar tſchelas naudu eelarosa „ſmenowechowzu“ „Nalanuke“ ar tſchelas naudu finanſe Rapoportu Parīzē, „Rote Fahne“ Bahzijā un lahdū wifai ūolidu organu Londonā. Waram buht droſchi, ka wifur, tur dīſredam labu wahrdū par Padomiju — ūchis wahrds osch pehz ūagtas naudas. Tatschu par ūlepławam un laupitajeem labn wahrdū teiks gan tilai uſpirkt ūeezineels. Bet Sawinkows laikus atmāloja „W. Golos“ wihrus, konkreti veerahdīdams, zil netihrs ir ūchis ari-literariſtais paſahkums. Atlahjās, ka „W. G.“ redaktors polis Lebedjinskis ir noipirkts ar Euganovſta un Soſnowovſta naudu, ka ūchi nauda nahk no kominterna Neetrumeiropas ūkretariata legalās propogandas fonda, ka ūchini „awise“ strahdā lihdi ari wairaki uſpirkti poļu ūchurnalisti u. t. t.

Ihjā iailā „Sa ſwobodu“ atlahjumi panahza to, ka „W. G.“ neweens wairs nepirkla. Bijā jaſahk par welti iſdalit ūchi „awise“, to ari darija. Sawinkows panahza to, ka „W. G.“ nelatīja.

emigrācija. Vēl Polijā tātā bija dauds zītu latagoriju kreewu zīlveku. Vēl mineteem 90.000 farlano guhstekau („spīhdoschi“ fāujas farlana armija, vaj ne?) un 15.000 behglu-optantu, Po-lijas waldiba mitinaja fāwos lehgeros wairakus defmit tuhksfotshus bij. balto armiju interneto (pee 39.000). Weenu paſchu wirfneku ween pehz pad. delegazijas finam weenā paſchā Tucholas lehgeri bija pee 4000. Pret wineem tad ari „W. G.“ wehrja fāwu gifti.

Delegazijas vilnvarotee, kuri apbraukaja guhstekau un interno lehgerus, weda lihds weheleem maifeem „W. G.“. Man reis isgadījās braukt ar lihdsfigu bagashu lopā ar tħekeliſtu Wnorowſki (delegazijas agentu). Ģeejot Tucholas lehgeri ar scho komunistiſķas garigās baribas naſtu paduſe, eeslodſitee muhs apmehtaja ar akmenēem un sprunguleem. Wisaplahrt flaneja la-mas un ūvileem. Tā ismozitee eeslodſitee, kaudis, kuri jau otru gadu ūmaka ūvesčas ūmes nebrīhvē, ūanehma fāwus farlanos atpeſtitajus. Vaj nu mani glahba tas apstaħlis, ka es gahju blakus ar polu majoru, jeb baltei wirfneeli jau preeħschlaifus bija informeti par to, karsf no diweem īclineeku preeħschtaħw-jeem ir tħekeliſts, bet akmeni mani nekehra. Totees Wnorowſkis dabuja wairakus beseenus pa galvu un fejā.

„Aiswahzat tħekeliſtu un pa polu tautas bendi Wnorowſki, tad runafim!“ kleedsa man pretim eeslodſitee.

„Vaj juhs kreews?“ jauza wehl ziti.

„Latwia“, atbildeju. Jutu, ka ūauns attal kreml mani. Attal laut ka dīli ūmelsoschi eesahpejās. Man ja ūaunas fāwas peederibas pee latwju tautas...! Un teefħam: ko es ġie melleju?

„Nu jà... delegazijā ir tikai poli, schihdi un latweſči; kreewu zīlwela tur nawa neweena“, runaja laħds fkti-kapitans (lehgeri wiſi wirfneeli neħsoja uspletſhus). „Nu, wiſweens, pa-runafim, laut gan jums pehz fāwas zīlwezigās fejas weeta buhiu Riga... tatħfu Latwija briħwalts.“

Kad Wnorowſkis ajsbrauza atpalak uſ Tucholes meestu (kilometra pusotra no lehgera), es dabuju meerigali aprunatees ar eeslodſitem. Tilai reti neħma preti „W. G.“. Leelata dala teiža:

„Mums laikrakſtus veegahdà Boriffs Wiktoriwilſchs (Sa-winkows)... Savu lapu wedet ween atpalak“.

Nelaimigee wirfneeki! Galu galā puſe no wineem tomehr bija notizejusi WJZK 5. nov. 1921. gada „amnestijai“ un ajsbrauza uſ Padomiju, tur minni ari galu neħma veerobesčas tħekelas molu kambaros Turchanska un Solowezas klosteri, id to jau minejām.

Bet ne wifem padomju delegazijas pilnvaroteem išdewās tik weegli tilt zauri. Stscholkowos lehgeri ta pafcha gada wajārā apmekleja jau minetais Radsiwillows. Peektdeenas wakarawinsch nobrauza us lehgeri, bet festideenas rihtā bija jau atpākal ar vahrfistu galwu. Stscholkowas lehgerk ortodolskais komunists bija mehnajis farikhlot mitian un parahdit, zīk teložchi winsch prot runat fawas partijas schargonā. Resultata — akmeni, nuhjas un vahrfista galwa.

Tanč pafchā laikā wairakas naktis no weetas us weesnizas jumta bija norauts sarkansis delegazijas karogs. Beenu ziņu reisi winsch bija nolaists pahr Luganowska logu ar jaunu us- ralstu: „Tichelas Polijas nodala“.

Tee, protams, bija sihki naida un atreebības akti, bet des- gan raksturigi preeksh ta ontagonisma, kahds valdijs starp komu- nistisko delegaziju un emigrāziju.

Bet notila ari leelaki skandali. Sawinkows finaja, ka pa- domju diplomatiske kurjeri pahriwadā sawās somās weenā un tāt pafchā laikā ari tschelas, Naswedupra un kominterna pastu. Lu- ganowska agentu Dekopolitowa, Tilitonowa (trejhā persona, kura ari wēsela gada laikā nepazehla ne pirksta pēc delegazijas ofizialā darba, bet nodarbojās weenigi ar materialu wahlchamti tchekai un kominternam) u. z. ewahktās fikas ik nedēlas suhtija us Małkawu ar teem pafcheem kurjereem, kuri weda Tschischherina ultimatumus Polijai, kapehz drošha bija wribuhtiba, ka „tihra“ pasta padomju kurjereem nemās nav. To newareja nesinat Sa- winkows. Tapehā bija nolemts farikhlot usbrukumu vad. suht- neezibas diplomatislam kurjeram Rogam. Tas bija tanč laikā, tad kominterns par fawas kustibas ari Polijā bija israudzījies feima lozelli Dombali. (Schahdos „afis“ trejhā internazionale ieraugas wifur, veem. bijuschee Dērmans Latvijā, Kingiseeps Eſtijā). Delegazijas lozelijs Soſnowskijs, kurijs Donbali ar wīra partiju finanfeja, suhtija ar kurjeri Rogu „materialus“ us Mał- kawu. Tanč pafchā laikā Roga weda ari Luganowska pastu, kurijs, kā arvēnu, us pirmās aplofnes bija adrefets „NĀJD“, bet us otrs „Председателю Госуд. Полит. Упр. т. Ф. Е. Дже́ржинскому“.

Tā kā materiali skint pastā bija wišai fwarigi, tad Sa- winkows ari bija dewis tihlojumu starp Lukomu un Brestu Rogam winus atnemēt. Es torej, weenā supejā ar Rogu, atgreesos no peeteiluma padomju suhtneezibai us Baranovitscheem, kur kalspoju. Ap diweem woj trijeem nakti, kahdā māsa peestahīne, starptautisko gulamīwahgi apstahja wairaki brukoti wihti un u- aizinaja Rogu isnahlt. Glujschi saprotami, ka pehdejais to ne-

darija. Tā kā wahgos durvis bija sīlegtas, tad sīveshee mehgina ja eekahpt pa koriidora logu. Rogo, kurišč weenmehr lihdsi mādaja portfeli mausera pistoli, fahka kleegt, draudedams schaut. Tas usbruzejus gan nefabādijsa. Newolweri rokās turedams, weens no usbruzejeem jau rāhpās eelfchā pa logu, tad pēstei- dījās pirmais potu kārtibneeks. Tikai ar leelām puhlem stāzījās administrācijai un kārtibnelam ijdēvās isglaht tīchelas kurjeri ar wiseem wīna slepeneem papireem.

Kad Sawinkowam kluva skaidrs, ka pad. delegācija speego un jo plāshos apmehros uspehrķ potu armijas dokumentus, pēc tam už šis māfchķeres Lūganovskā agenti ūras (eefahumā) wiſai weegpраhtigi, winsch fahka ismantot scho apstāhlli. Gluschi negaidot Lūganovskim fahka nest wiſai „autoritatiwas“ finas par Polijas armijas stāhwolli, peedahwajās kara eestahschu zilwelī informācijas darbam, wiabeidsot radās pat tahdi, kam bija ūkari ar potu generalstābū (poruſchiks M.), un pat ar „nātchelnīka goſudarstwa“ sekretariatu. Tīchelas agenteem fahka jau liktees, ka wineem poħrdomas tepat waj wiſa Polija.

Un teescham! Wajadseja tikai redhet kā dipl. kurjera isbraukšanas deenās Lūganovski, Wnorowski, Sofnowski, Filimoniowi un ziti agenti pakāja bagatigi ūwahktu materialu lihds ar ijdoto naudas sumu atrehķineem lai ūprastu zīk dauds ūwas tātas nodeweju spehji rast tīchelas un kominterna nauda iklurā walsti. Tā kā wiſs 1921. gads, fahlot ar potu ūelineelu meeri marta wiđū, pagahja wiſasakos konfliktos starp Warschawas un Maſflawas waldbam, tad pad. delegācija bija speesta jo aktīvali ūahkt materialus diplom. karam. Memorandumi un notis ūkoja zita pehz zitas, ūwstarpejeem apwainojuemeem par Rīgas meera neijspildischanu nebija gala. Lūhk ūkojez tāhda aizraušanās mellejot un uspehrķot un nemot pretim wiſu, ko ween delegācijai agenti pecneša par potu armiju un wiņas ūchtabu.

Wajadseja materiala notim, wajadseja eewahkt ūhlas finas par potu armiju, jo 1921. gada wafaras otrā pufē delegācija bija pilnīgi tonis domās, ka ūkari ar Poliju atkal pahritruhls un ūdursme neiibehgama.

Kad tīchelas preeshstāhwis delegācijā, Lūganovskis, domājās jau pēteckoši dauds ūwahzis materiala diplomatislam ūram ar Poliju, winsch ūkoja par to Derschiniskim un Tīchitscherinam. Starp wiseem ūwahkteem materiaļiem iżzilus weetu ee-nehma poruſchiks M. peegahdatee „dokumenti-originali“ par potu generalstābā un Sawinkowa politiſķa biroja ūkareem. Ūchee dokumenti, kuras poruſchiks M. teizās nosadījis potu generalstābā, eexemdamas pats minetā ūchtabā atbildigu posteni, runaja par wiſu:

par to, ka Pilnsudrīta sāktabs finansē politisko biroju, apgaħbda Peremilina un zitas baltās armijas (polu lehgeros internetaš) ar apgehrbu, muniziju un eercisfchein, aikauj īchim armijam peparaturet agraļo laru organizāciju, (t. i. nelikvidetees), riżko usbru-kumus padomju teritorijai u. t. t. Gluschi dabigi, ka tik swarigi dokumenti pagehla spahros Maſkawas tſcheku un „narkomindjelu”, un, kad Tschitscherins 21. sept. fanehma Polijas ultimatumu, kurſch pahrmeta Maſkawai Rīgas meera nepildiſchanu, wiens-drahsa waļa fawu ſmago artileriju: 22. septembrī (kahda prela ſte!ga!) RSFSR un USSR noſuhtija Polijai lopeju pretulti-matumu, peweſdams wiſu Luganowſka (poruſchila M.) fawahlto faktu bagaſchu. Schini ultimatumā pirmo reiſi wiſa noteiktibā Padomija pеeprāſija Sawinkowa organizācijas (un zitu tam!. org.) likwidieſchanu Polijā. 8. olt. gan parunaja par kahdu tur iſlihgħiſchanu starp Maſkawu un Warszawu, bet 30. olt. feļoja jauns Maſkawas ultimatumā par to, ka polu generalſchtaba organiſe un fuhta bandas preeſchā fazelſchanas Uſtrainā. Aiteeziħas faſneedja angstako faſprenčuma ſtahwotli. Polijas oħreletu mi-nistrija ſenſazionelo apwainoſumu neaſino, noraidiha tos. Pa-domju delegazija pakoa jau tſhemodanuſ iſbraukschanai uſ Maſkawu. Gaidiſam, ko polu polizija kuru katra briħdi eelens delegaziju un noweđiſ muhs atpaċak uſ Wines ſtažiju.

Un te, wiſaħala faſprenčuma briħdi, warbuhteja tragedija pehličhai pahrweħrtas komedijsa. Weenā jaurla riħta Sawinkowa agenta, poruſchiks M., pahrtrauza jawu joku un nahza llajā ar paſiņoju mu laiſraſta „Sa īwobodu” polu generalſchtabā wiens-ch nekad neefot strahdajis, nekahdu ſakaru ar wiñna eeredneem muh-scham wiñnam neefot bijis, bada pilnā emigrantu djiħwe wiñnu iſpeeduſi uſ gruhiu pahrdomu par turpmalø effiſtenzi, un wiens-ch nahzis pee laimigas idejas: iſwantot pad. delegazijas speegu appetites farw laba. Ur vuħlem patapinajis no politiſta biroja polu ſchrifta rakſtaminachinu, uſ kuras noratſtijis leelinekeem til node-riġos polu waldbu „kompromitejoſchos” „dokumentus-originalus.” Drusku gruhtali biji ar ſhmogeem, bet te wiñnam iſpalihdsejjis taħds pats bada effiſtenzes grafiċiſ, kā wiens-ch pats Natiſ wiñi fabrizejuschi dokumentus, bet no riħta nekuſchi uſ Hotel „Royal” (padomju delegaziju) un „Romu” (pad. fuhtin.) Luganowſim, fa-nemdami reiſi peħz reiſes honorarus: 100 tuhlfst., 300 tuhlfst., 500 tuhlfst. u. t. t. poļu marku. Paſiņojums beidjsas ar to, kā wiens-ch, por. M., ir gataws nest atbildibu un fodu polu teefas organu preeſchā (par parakſtu un dokumentu wiſloſchanu), bet tan i paſchā laiķa wiens-ch ar gandariju mu atiħmejot fawus eegu-wumus: wairak kā uſ gadu nodroſchinajis (ar pad. agenta Lu-

ganomfska naudu) fawu ekfistenzi un wiſai ſpilgti atſedſis padomju diplomatu, tſchelas un kominterna agentu, nepahrſpehjamās apelites ſpeegofchanā.

Waj gan stahſtit par to lahdū brehku ſazehla ſchis balta voruſchika atlahjums preſe, polu preeſchtahwneezibā, bet ſe wiſki NSFSR delegaſijā: Kas tanč laikā ſekoja polu-leelineku ateezibam droſhi ween wehl atgeſees to. Eſchitscherins, kürſch diwus pehdejos mehneschus tik leelmanigi brauza ultimatuma ſareetē, pehſchini eekrita galoschā, ſtumdamſ ſew pa preeſchu dublu juhru. Protams, minam wajadſeja reablitetees, lahdā noluhkā wiſch pawehleja padomju pahrſtahwneezibai iſiſt minetos „doku-mentus“ „Romas“ weenīzā ſem ſtilka publikas apſlatiſchanai. Dokumenti, luſk, eſot un eſot pareiſi, bet voruſchika M. atlahjums eſot Sawinkowa un polu deſeſiweſ ſtilis. Pat vrotesta no ri ſchis wihrs, padomju diplomatijs leefulibas augſtaſtais personiſe-zejums, norakſtija (11. nov. 1921. g.) polu waldbai. Bet ga-lejs aqfurds tas bija. Ja ari weenkaſhrcs Eiropas pilfonis ne-tika ſtaidribā par to, waj dokumenti pareiſi jeb nepareiſi, tad pa-rahk ſtaidrs bija faktis, ſa padomju preeſchtahwneezibas ſchahda rakſtura dokumentus labprahk uſpehrl, miljoneem marku par wi-neem ſamahajot. Un ta Sawinkowam tik wajadſeja.

Voruſchiku M., protams, nođewa teefai par dokumentu wiſtoſchanu. Bet Sawinkowam ſchis trazis tomehr neka preeſch wiſa ſmagas ſelas. Winam bija jaſbrauz no Polijas. Lihds ar wiwu uſ pad. Kreewijas peepraſijuma pamata tika iſhuhiſt ari Filoſofows un popularakee „Sa ſwobodu“ ſchurnalisti: Diltos-Derenials, Droſdows un pulk. Gniloribows.

Sawas darbibas pret Padomiju Sawinkows tomehr ne-pahrtrauza. Lihds pat pehdejam laikam wiſch weda aif ſewis freewu emigracijas aktiwalo datu. Kamehr Belgrades un Sofijas monarkisti turpina ſapnot par nahlamo Kreewijas imperiju, wiſai neaugligi nodarbodamees op nahlamā zara kandidaturam, ſamehr Jeſſena „Rul“ Berlinē un Mikulowa „Poſlednija Nowostji“ Par-iſe, eegrimuschi abſtraktu prahojumu rutinā, ſtrīdas ap wehl ab-ſtraktalām leetam, ſchinī noluhkā faraſtiſtadi weſelus blaheku ſakſtu, diſchenā un ſtaidſtā wejās freewu ſchurnalistikas ſtila iſtu-retus, politiſta biroja aktiwiſtu grupa ar Borisu un Wiktoru Sa-winkoweem preeſchgalā weda teefchu un neſaudſigu zihnu ar leel-neezifmu. Ne emigrantu lehgeri ween. Sawas zihnas ſvara punktu Sawinkows arweenu ir basejis Padomija. Tuhkſtoſchi freewu inteligenzes ſmok tſchelas zeetumos, kas nonahluſchi tur Sawinkowa gaitās eedami. Deſmiti tuhkſtoſchi nosleptawoti par peereribu pee „diſimtenes glahbſchanas organiſacijas“ un „politiſta

biroja." Un galu galā ſimi tuhlſtoschi noſleplawoti tee, kuri lihds ar Sawinkowu tizeja demokratiſlai Kreewijai.

Tagad Sawinkows ir Padomijā. Eiropas prefe wehſta, ka wiſch noſlihzis pee wiſwarenās tſchelas tahjam luhdſ peedoschanu un . . . wiſam peedod. Lai atlauts man iſteikt ſawas maſa zilweka domas, ka ne wiſch ne no ſirds luhdſ ne tſcheka wiſam no ſirds peedod. Abvufeja reebiga komedija ta ir.

Tſchela nepeedod neweenam. Slepławas nepaſihſt ſchehlaſti-
bas. Tſchela nepeedewa "batjlam" Ķutjuvaikam, nepeedewa
Glaſtſchewam-Krimskim, kurſch Krimā apkawa pee 10 000 ſarkan-
armeefchu un komuniſtu, bet pehz tam no Konſtantinopoles, (21.
nov. 1921. g.) pahrbrauza Maſlawā ſarkanaļā kara akademijā
tahneeku taktiku laſit. Šarkanee kurſanti iſſwilpa ſawu walarejo
bendi Krimā bet tſchela pawehleja wiſu ſlauiſtees! Politiflos no-
luhlos tſchelai bija wajadſiga Glaſtſchewa atgrieſchanās, dehł po-
litiflām kombinazijam "peedewa" niaam. Tatſchu Eiropā wehł
ſchodeen etrodas pahra miljonu freevu zilweku, kurus mulkot,
ſkaldit, datu aijwahlit us Padomiju un noſleplawot wajaga. Luħk,
kapehz tſchela taisa ſcho komediju ar Sawinkowu, kurſch tatſchu
gan ir ſas wairak par ſopā nemteem Ķutjuvaikam un Glaſtſchewu.
Un ir tatſchu til iſdewigi paleelitees tagad Eiropas preelſchā:
ſak, ſlatat, pat tee miſueameerina malee ar mume.

War zilwels atgrieſtees no meſchonibas pee gara tuliuras.
War saglis noschehlot, ka ſadſis bahriau wantu. To mehs fa-
protam. Bet preieja zilweka piahtam ir pahreja, no ilgſtoschas
nekaudſigas zihaas ziwiſiſajjas puſē, meſchonibas lehgeri. To
mehs aſhalamees ſapraſt. Ja tſchela nenofleplawos Vorifa Sa-
winkowa tad, tad wiſch wiſai wairs nebuhs wajadſigs — mehs
wehł dſirdefim par wiſu.

Bādomijas speegu bari reetrumvalstis.

Strahdneeku oposīcijas vadonis, pusidiotiskais Ignatows ar īau grupu pēhž ūscheem mehnēsheem isbrauza uš Masklawu, un par delegācijas prekščehdetaju nahza Ahboltijsch. Tā kā visas darbibas, ir legalas, ir nelegalas, īvara punktu pahrneša uš ūhtneezibū „Romas” weesnizā, tad uš tureeni gatawojās pahrzeltees ori Sosnowskis un Lukanowskis.

Jau delegācijā Lukanowskis bija attihstījis jo plāšķu darbibu. Registruja un tħelias filiale „Noijal” weesnizas 37. numurā darbojās ne skiftati par winas wezako mahsu uš Lubjankas Masklawā. Lukanowskiim drihs ween radds spehjigi valihgi: jau mineteem voručchiks Jilimonows uu schtaps-kap. Dekopolitows. Pirmais jau zara laikos bija beidsis kara iſluhlofchancs kurſus, un atrasdamees wairak kā gadu polu guhjs, strahdadaens pa „oboseem” un karaspēkla dālam Seemeļpolijā, labi pahrsinaja polu armijas dislokažiju un uſbužwi. Ne masak noderigs bija Dekopolitows, bij. baltqis wirfneels, kurš Lukanowskiim pahrdewās var naudu. Dekopolitows koti labi pahrsinaja polu armijas apstākļus, wišč nodewa Lukanowskiim energisko balto wirfneku faralstus, tāpot informeja par to, kur un kad Sawinowa un Petluras organizācijas suhta pahri uš RSTFSR. fawas wirfneku „troikas” fazelšchanas darbam. 1921. gada beigās un 1922. gada sākumā Lukanowskiim ar šo divu palīhgu lihdsdalibū isdevās fastahdit pilnigu polu armijas noweetoschanas planu, kā arī eewahkt sinas par artileriju, awiaziju un ūmagbrusu spehkeem. Lukanowskiis isbrauza ar ūscheem materialeem pats uš Masklawu un atgreesās atpakał Djerchinjska „noglausts” un pašchapmeirināts.

Lukanowskiis toreis mani personīgi stāhīja, ka wišč Masklawā pēc Djerchinjska isgafinajis fawa sahazenscha Kafparowitsch zeltās intrigas un zil apmeerinais par wina darbibu bijis Djerchinjskis pēhž ūscojuma. Atpakał atgreeses wišč atweda „нодличный отчет” 5000 dolaru, kāhda suma toreis istaīšja pēc 34

miljoni polu marlu. Tāhda suma weenam paščam Līgānōvskim preeklīch informācijas darba tuvalās nedelās bija leela preeklīch Polijas. Nebija gruhti wišihšakā laikā išweidot wišplafčako agentu tihku. Nojchehloju ka man toreis neisdewās išsinat (nebija vajadsības un intereses) L. speegu-peenekeju īstos wahrdus. Vairumā vini bija poli un ūzjās pehz „klitčlam.“ Daščus tomēr atzeros: No Lodžas: Peirovs, Skurikis un divi pehz „klitčlam“ „Jaunais“ un „Dehls.“ No Poļnanas „Walters“ (klitčka), no Woltoņiķas „Sašča“ un tāhds wezs Balachowitscha armijas pulkvedis. Bet tee tikai atminā palikušee. Nahja ildeenas un no wišām Polijas malam. Weeni no wiaceem nesa ūnas par weetejo komunistu org. darbibu, otri nesa ūnas par polu armiju.

Zoti raksturigs ir tas apstahkis, ka ūlepeno ūnu ūanemšanā un „honoraru“ nodoschanā kominternā un tāčkas agenti ir nepahrēpehjami. Karpovitčs ar Filimonowu wairakus reiſes ūchis funksijas iſdarija Marschallowščas eelā, „Stila teatrī“ blaſkus tumjā (pa iſrahdes laiku) ūhshot. Weetas numuri bijuſchi jau preeklīch iſrahdes norunati pa telefonu. Daudsreis vini ar polu speegeem ūatlās ari „Romas“ pirkli uſ „Kračowiskoje predmestije.“ Bija ari gadijumi, kad speegus peenehma „Torgpredſtwā“ jem tirdsneezības ogeniu maſķas, bet jaſala, ka padomija gan „torgpredſtwam“ wiſai reti uſtiz ūlepenā darba ūnfzijas. Beesħali ro dara dipl. miſijas, wiſbeechak vianu otree ūkretari.

Tāhdejadi 1921. gada rūdenī (miljonus neschehlojot) Līgānōvskim iſdewās eepspeeſties wiſſlepenatos polu administratīvo eestahšchu ūktinos. Jau septembra mehnescha ūahkumā Līgānōvskis ūmeedamees laſija polu deſensiwes (politijskā polizijas) tās paſčas deenas „swodkas“ ūuras regulari peenefa Filimonowam („stila teatrī“) tāhds uſpirkis eerdnis. Bet delegazijas preeklīch ūhdejot Ignatows ar ūawu toreisejo ūkretaru bij. 6-tās ūarlanās armijas komiſaru Drechoru rakſtija polu ahrleiu ministrijai: „freewu-ukrainu delegozija ir eebraukusi Warsčawā lai ar tihralo apšinu („искреннее намерение“) un lojali pilditu laimigi noſlehgto lihgumu,“ u. t. t. (Ignatowa protestis polu ahrlezu ministru sept. 1921.). Bet Tschitčerins tant paſčā laikā netikween kā noleedja ūaut jeb ūahdu noſeedfigu ūarbibu no ūawu agentu puſes, bet uſbruka polu waldbai, ka „winas waras organi kopā ar baļto emigrāciju efot w e n i g a i s ūchkehrsliſis normalu, draudſigu attēzību nodibināſchanai.“ (Hora PCFCP. pol'jskому ми. иностр. дея от 6. септ. 1921. г.) ūakat, waj ūelauniga melkuliba war ūur tāhlač eet? Man ozumirli ir pee ūokas wiſas ta laika polu ministrijas un „narkomindjela“ notis. Šalihdsinot pehdejās at-

minā ar talaila delegācijas agentu un speegu darbu man matī zēlas stāhwu par to ūk nekaunigi Tschitscherins wasā aīs deguna Eiropas diplomātiju. Vaj gan tagad tas jutadi? Ne par matu! Joprojām Euganowfli un co. malkā miljonus tshelos speegeem un kominterna agenteem, bet Tschitscherins tanī pašchā laikā suhta savus garos newainības aplezīnajumus, kureem — ak, behdu leetas! — jau daudzi ir gatavi tījet.

Es negribu uſławet laſitaju uſmanibū ar daudzeem faktiem un ūlīhdīnajumeem, bet newaru atturetees wehl weena nepeewediš. 11. aprīlī 1921. g. a d. à Tschitscherins ralstija Polijas ahrleetu ministriim ūtajam Šapegam notu, kuru eezāks: „Kreewijas wal-diba paraſtija Rīgā meera lihgumu ar zeetako apnemſchanos iſ-pildit augstaļā mehrā godigi (teikts dobroſovestno) wiſus pē-nahkumus kuri iſreet no lihguma burta un gara.” Bet semak: „Kr. wal-diba energiſli protestē pret poļu wal-dibas nepeelaſchamo rižibū Balachowitscha un Peremilina bandu uſtureſchanā” u. t. t.

Laſitaj, atzerees: 11. aprīlī delegācija brauza uſ Poliju ar 82 pudi fmago viltoto naudas balastu, kahda iſweſchanai Tschitscherins, ar to paſchu roļu, ar kuru wiſch Šapegam ralstija notu, un tanī paſchā deenā paraſtija atlauju diploms. kurjeram!

Dekopolitows bija weens no wehrtigafeem Euganowfli aģen-teem. L. wiņam malka 110,000 poļu markas mehnēsi, bet par „iſzilus darbeem” wehl atfewiſčlu honoraru. Vehz tam, ka Dekopolitows uſ poļu wal-dibas kahrtes bija iſtrahdajis poļu armijas ūhku noweetoſchanas un ūlaita planu, par ko Euganowfliks wiņam ūmatfaja mairakus ūtimi tuhloſču, Dekopolitows paſuda. Rū-naja, ka wiņu poļi areſtejuſchi bet tizanaki bija, ka wiņšči pahr-gaļiſ ūe Šawinkowa, atvehrdamis tam pad. delegācijas node-wigās darbibas wiſas ūtartis.

Pu! Ta bija atmosfera, kurā notrulinajās un ūgahnijsās ūlwei, kur ūda katra ūtefme pehz daila un laba, pehz kurās wareja nahtī ūlai netiziba par ūtēnumu ūlweļa dwehſelē un iſmifums.

Ta mehs tomehr wehl rakstam par ūcho dſihwi par to ga-rigo dumbraju, kurā mirkl ūtchelai pahrdeuſchās ūlweļu dwehſeles, tad ne aīs ūahdas tur labpatiſas, waj gandarijuma, bet ta-pehz, ka ūpalwas ūarbonim nemitoſchi ir janofoda meſchoniba, ūhds ūamehr naw panahktia wiņas iſnihzinashana. Muļſu ūtēfēe pro-testē pret to. Bet es ūku: ūaujat nosodit tos, kuri wiſas ūtēkiras un partijas ūahda ahrpus „līluma,” iſnemot weenu: ūarlanās ūtiranījas poſtnēsi, kompartiju.

Es tanī ūlakā iſbrauzu no Warschawas uſ peerobesču, iſ-pildot tur (Austrumpolijs, tā ūauzamos „trejos”) konſula ūe-

nahkumus. Euganowfis, astahdams speegofchanas darbam dele-gazija Filimonowu, pats vahrgahja us suhtneezibu, eeneemdams tur fiftiwo "otrā fiktetara" weetu. Schini laikā wiach man at-suhtija us Baranowifcheem 300.000 polu markas, ar luhgumu darit, kas eespehjams, si nu eewahlfchanā par polu karafpehka da-lam, kuras stahw Stolzū-Rownas wirseenā. Naudu ar wehstuli man atweda diplomatiskais kurjers Stolz, ar kuru Sošnowfis weenmeht pahrsuhtija kominterna pastu.

"Peekemt polu komunistu preelschstahwjuus Warschawā weef-nizā, Sošnowfim bija rislanti. Schini noluhtā riħloja "pilnitus" us Vilaneem (10 werfis ajs Warschawas) un Segofchu. Naudu un jaunato polu feszijas literaturu polu pagriħdes komunistu preelschstahwjeem warakas reises nodewa Krišhanowfis, Wnorowfis un feeweete Kriger zirkū un Seemanska konditorejā. Krišhanowfis poli drihs ween arrestea, un Sošnowfim truhla "weikla darba spehka", un wiach panehma no Euganowfia pee fewis Wnorowfis. Kominterna uđewumu isplidischana tħaddejadi Sošnowfim darbojās liħdi: Krišhanowfis (us weetas peekemis volis), Wnorowfis, Wigilows (tāpat peekemis) un feeweete Kriger. Japeeħiħm ē, ka Krišhanowfis un Wigilows bija Polijas pilsoni, kuras peekehmo delegazijas deenesħa Warschawā, kapeħġ ixiu ari beeschi ween wajaga polu polizija. Tilai noķert poli-zjai neisdewas wiħus ihxta laikā. Zauras naktis użżejtigais kominterna kalps Sošnowfis diktēja "Rojal" weħaż-ja sawai ma-fchinistei Kriger sinorjumus kominternam par komunistisko kustibu Polijā, par warbuhtibam nahlotn, par to, kas buhtu darams kustibas weizinaschanai u. t. t. Wifus fħos materialus il nedes-ħas suhtijam kominterna polu feszjai us Maflawu*) ar nar-komindjela diplomatisko kurjeru Stolz, kufx jau nu tressho gadu faraw portfeli wadu no Maflawas us Warschawu un no Warschawu u Maflawu, kopā ar diplomatisko pastu, ari kominterna pastu.

Wasaras otrā puše Warschawā eebranza SSSR suhtneeziba ar Karachanu un Obolenski preelschgalā. Delegazijas funkzijs liħdi ar to faschaurinajās, fahla pat runat par wiħas lilt-wid-fħidha. Peewolgħa bija sahzis plositees bads, tur tuħlistroħi mira bada naħw, bet fhe proletarifree diplomati (ar U. S. S. R. un Wreschtorga pahrtahwnezzibam, kopā pee 230 zilmetu!) ġanehma nedisir deti augtas algħas, peem. tanī taikā, kad polu depart. direktors ġanehma 50,000 p. m. meħnefi, pad. delegazijas pilnwarotais ġanehma 325.000 p. m. Par ċiex freewu tautas

*) Uš Marchlewsk, Rona un j. wahrdeem. K. M.

bada zeeteju nabadsigo lihdselli schkeeshanu sahla ralstir pat volu awises. „Padomijas diplomati masgajas schampaneeti un likeei i tanī laikā, kad Peewolgas apgabalā miljoni zeesch badu“. Un teescham: nafts orgijam „Romas“, „Vittorijas“ un „Rojal“ weesnizās Warfchawā nebijsa gala. Ne par welti wisi „strahd-neku oposizijas“ preefschtahwji ar Ignatowu preefschgalā pehz 8 mehnescuem atstahja „burschuijsko Poliju“ kā „weneriki“. Daudsi, prem. Belousows, Ignatowa labā roka, nefkaiotes u fentralkomitejas preefschrafsu atgrestees us Maßlawu, nespēhja to isdarit lailā topehz, ka pahraf bija eeilgusi ahristeschanās.

Ar neofizialā, t. i. kominterna un tschekas pasta wadacham, protams, nodarbojas ne tītai weens vats Stolfs. Ari ziti diplomatiske kurjeri darija to pašchu (Rudjins, Rogi, Behms u. z.)

Sanehniis Baranowitschos Luganowska suhtitos 300.000 volu markas, es nodewu winas sawam sekretaram P. (Schis zilwels, pateesibu falot, tahlu stahweja no satra tīchekisma, kapehz atturos minet wika pilnu wahrdv). Teizu, lai wiash, ja wehlas, nodarbojas ar Luganowska darbu. Bet ari P. ne labprahrt grit-beja atvehri muhsu kantori registrupa un tschekas nodātu. Pahris reises wiash issuhija kahou guhstekni (nolistawas pahrsini pee manis) us prerobeschu. Tas bija issinajis, ka pee Stolzeem stahw 4. polu ulnu pulks, bet otreis eet us robeschu tas attei-jās. Par šo ulanu pulku tad ari P. bija sinojis Luganowskiim. Ar mani P. no ta laila bija wiſai nemeerā un, man leekas, ka manus crestis, pehz manas iſbraušanas no Polija², bija ari fawā ſinā Laganowska nopolns.

Tomehr bei manis un P. Baranowitschos drihs ween jo intenſiwi ūahla ūeegot manas kanzlejas darbineeli W-tichs un Eſchugunows. Pirmais bija pagurvis uspirkt garnisona preefsch-neka kanzlejas eeredni Sch-witschu. Schis Sch. iad ari ilnedekas nesa ſinas par poļu armijas ūastahwu. Leelalais trumpis tīla ūits ar Brestas diwīsijas ūepeno parvehlu nopirkschanu. Sch-witschs par ūepeno parvehlu komplektu sanehma iſ Baranowitschu delegazijas ūafes 140.000 rubļu.

Pastahwigū residenzi Baranowitschos Laganowskiim nodibinat neisbewās, totees „hodakus“ no Warfchawas wiſch ūuhija wiſai beeſchi us Polijas austumeem. Schie „hodaki“ ūahrtigi wižza ſinas par poļu armijas dalam. Schis ſinas pehz tam grupeja „Romas“ weesnizā Warfchawā S. S. S. R. ūuhneezibas otrais sekretars Laganowskiis (pirmais sekretars arweenu wehl bija Lorenzis) un Kominterna preefschtahwis Soſnowskiis, kuriš nu ari jau bija pahrzehlees no „Rojal“ us „Roma“.

Jo aktivoi darbojas Laganowska filiale Danzigu. Beeſchi

us tureeni ar L. instrukcijām brauza Filimonows. Uganoņšla Danzigas filiales nopolns bija ari tas, ka Danzigas strahdneekli atteižas išlādet kara materialus. J. apsolījis strahdneekeem streila gadījēnā 3 mehnēkūs matkat pusalgas. Scho jumis aīsignejis Sofnowskis. Wehl L. nodibinaja savas kara speegoschanas filiales Belostokā, Demblinā un Lvovā. Neezīgala rakstura informācijas vunsti atradās visās Polijas malās un faktos. Ja nu wehl nemt wehrā tos spegu barus, turus pāstāhvigi fuhtija Maskawas registrups, pahri robeschai us Poliju, tad jašaka, ka Polijā teescham appluhdināta ar SSSR kara speegeem. Wini, protams, tāni pašchā laikā weda agitāciju ari valsts nomālēs. Schahdu spegu agitatoru weenos ween Baranowitschos manā laikā konzentr. lehgera 100. barakā bija salasījēs (sakertu un qisturetu no polu „defensives“) ap 90 zilwe'u. Man, ka SSSR fuhtnezzībs pilnvarotam (konsulam), nu wajadseja wixus polu administrācijai (kap. Kronbergam) pēprāfti, t. i. išpešit no zetuma un ewaluet us Vādomiju. Wehl atzeros wefelu rindu tāhdu registrupa „staigataju“, kuri weenā un tāni pašchā lailā bija gahjuſchi ari us Latviju un nu sakerti fehdeja Baranowitschu defensives 100. barakā, tee bija: ūsweetes Schompolowa, Blaschewitsch, Nestugowa un wiħreeschi: Jakubewitschs, Grizto, Raminstrij, Semjonows u. z.

Tāni pašchā laikā no Latvijas (Daugavpils jaun. komunist. pulzina) bija Baranowitschos eeraudschees 4 jaunekli, kureem es aiz ihgnuma pret wiaeem wīsas nedewu. Komunistisko ussfatu fabrulkuma prozejs man jau bija jo dīli gahjis. Utraisdamees Baranowitschos, es pirmo reis sahku farastitees ar pāstāvam dīsimtenē, lai fagatawotu few atgreeschanās eespehju, kapehz ar ihgnumu atraidiju Daugavpils „komfomožuzs“=behglus. Daudsi no īcheem „hobokeem“ bija gahjuſchi pahri robeschai turpu un atpakač, mairakas reises. Wini tohdejadi weenā laitā iżzeloja ari Veetawu un Latviju, wahlbami ari tur sīnas. „Hodali“ gahja lihds „eeskrīt“. „hodaleem“ nebija neka lopeja, wiash nezehla ne vīrksia, lai pētitu wixus no polu zetuma, pat zilpas. Bee weena pēmīsim ari, ka lominterna preekhstahwji tāpat stingri noleedsa atfērīšķeem delegācijas eeredneem saistitees ar weetejeem lomunisteem. To drīksteja darit tilki spezieli schim noušlam nosīhmeetei zilwelī (Sofnowskis ar ūsweem palihgeem). Wisu to, protams, darija tapehz, ka wajadseja išwairitees falompromitet ūwas pahrstahwnezzības. Un tomehr, neflatotees us wisu ūcho konfpiratiivo disziplinu, isnahza ari skandali, peem. trazis ar baltarmijas ofizeeri M., kurič pats bija fabrizējis polu generalshātba dokumentus un pahrdewis wixus ka ihstus, originalus,

Luganovska agentam, ar noluhtu eegahjst padomijas pahrstahw-neezibas wiku speegofchanas darba. Porutschikam M. ūcis jols pa daļai ari isdewās, leelas pat, ka ša „jola“ (SSSR. pahrstahwneezibai wifai nepatihkam „jola“) resultatai aizgahja no sava postera Karachans un wika weetu eeahma Obolenfis. Savā laikā par porutschika M. leetu runaja un rakstija pus Eiropas, bet ari ūcis flandals, kuri tīk spilgti atsedja SSSR. pahrstahwneezibu pagrīdes darbu, palika bēj nopeetnakām fakam preekš SSSR.

Diplomatiskā karā ar Poliju Padomija isgahja kā usware-taja (balīas emigračijas vadokus Polija issuhtija) un, es baidos, ka tee apstahki (peeaugušķā komunistiķu kustība) kuri azumirkli wehrojami Polijā, war Padomiju wehl reis west pee uswaras ūchini semē — polu walsts isnihzibas. Bet vāj ar to Eiropas diplomatičas buhs gana? Vinsch, aizmredsot, gaids lai wiku paſchu noschauds īarlāns spols.

Bet Polija nebija weena, kurā kominterna un tāchelas agenti weiza tīk felmigi sawus uđewumus. Tāhdi paſchi fchtati preekš fakaru usturefchanas ar weetejām komunistiskām organizazijam, resp. komunistiskās kustības veizinafchanas un kārā speegofchanas tīka formeti preekš wifām walstīm uđ kurām pehz atteeziga meera noslehgofchanas brauza pad. fuhtneeziba. Gāndrihs puše no pad. fuhtneezibas darbīnekeem Polijā bija bijushee pad. diplomatičījā (Aħboliņš, Vartafħewiċċihs, Schapiro u. z.). Bet Wahzijs, Krestinska misijs, sehdeja ilggadejee speegi-hodaki Schmidis, Leleps, Zers, kuri tanči paſchā laikā īslaitijs ari par Kominterna Valareiropas sekretariata lozelkeem. War pat teikt, ka padomju misijs un augščminetais sekretariats bija weena un tā pati organizacija. Ar Latviju leetas nestahweja labaki. Jau 28. sept. 1920. gadā ar Hanekla, fcht weżā kontrabandista, misiju no Maskawas uđ Latviju isbrauza pusoira defmita tāchelišu. Cebrauzot pahris mehnescħus wehlak Rīgā es ūchos zilwelus, ja laſtajis atlauj tā hault, jau atradu wika darbā.

Ihhi pirms isbraukschanas uđ Rīgu, Maskawā mani pee servis aiffauza Stutčika. Satilu wiu wika dīshwokli, Kremlja Kowalewskij korpusā, wehl rihta halvīt (apmeljeju 11-os deenā), kur wīnšč man nodewa diwas paketes Belschem ar wahrdeem: „raugat kā nowedat . . . wina no latsezijas (kominterna).”

Schinis diwās paketes bija wifai swarīgas instrukcijas preekš Padomijas behglu misijs prieekšneela Belsches Rīgā. Suhlija wicas kominterna latweeħħu felfzija, norahdidama Belschem Latvijas „pagrīhdneelu” uđewumus tuwalos mehnescħos. Belsche, kuri tā narkomindjelam preekš postera Latvijā bija rekomendets

no latgalzijas, ihos „usdewumus“ tad ari pildija blakus sawam ofisialam darbam.

Padomju Kreewijas suhtneezibā Latvijā (Rigā) man, par noscēhlofchanu, išnahza pābūht visai ihsu laiku — nepilnu mehnesi. Padomju atbildigeem dorbīnēkem toreis (20. g. beigās un 1921. g. sākumā) beesshi deva atvakinajumus uš ahrsemem, „weselības uslabošchanai”, ko panahlt, protams, newareja padomjas bāda apstāklos. Schos atvakinajumus sedsa, pats par fewi saprotams, ar fiktīvu ofizielu komandejumu. Zahdā pašchā kahrtā uš weenn mehnesi eebrauzu ari es. Nesflatotees uš ihsu laiku Rigā — Hanezka un Pelsches misijās — vispahrejo atmosferu, kas waldija schinis misijās, išdevās man ustwert. Ari weenu otru detali.

Kā jan agrak teizu, fastapu Rīgā pee Hanziska schihdu tshelislu Lurjē. Ar winu man išnuhza eevasthees Maſkawā, lauku ſchtabā pee glawkoma Kamenewa, kur ſchis schihdinsch bija eeradees areſtet ſchtaba kaſfeeri, wezu palkawneefu Anziferowu. Sateekot Lurje Rīgā, un uſrunajot wiau pehz ihſta wahrda, ſchis paſteidsās mani apklusinat ar fihmigu „đil!“ Wiasch ſche uſturo-tees kā Kirows un „atſewiſchkoſ“ (protams v. tich. k.) uſdewu-mož“, lai es neeegahſhot wiau. Aſimredſot notikumi ar Dſcher-ſchinſla perſonigo felretaru Herfonu (Kurſemes ſchihds) Rīgā baidija tshelislus no attlahtas uſtahſchanās. Vaſitaji wehl at-zerfees, kā Herfonu. Rīgā eebrakuſchu, lahdā iſrihlojuſumā pu- blika bija iſhwilpojuſi un peepaukojuſi. Tshelisls tatičhu jau va gabalu īmird, i pehz Lubjanlaſ pagrabu atmofferas, i pehz aji-nim. Pehz manas aigreeſchanās uſ Maſkawu (jau toreis ſchlikros ar gruhu ſiroi no dſtimenes, bet ko darit: Dāniſchewſlis no Gluwkoma ſchtabā, kurā es wehl ſtaitijos, bija aifuhitijs bargu telegramu par tuhliteju aigreeſchanos) Lurje palifa Rīgā ar „feiwiſchkeem uſdewumeem“.

Tahda pašča tipa „diždabi“ drihs ween ūtiku ari otru. (Ažiņredīt, tākālīstī ūtē bija ne masums). Tas bija kāds kārsts, v. tāk. ī. ahrsemju īlepēnas organizācijas nodakas wadi-tajās Rīgā. Šeit winsch bija albrauzis īstā wahrda — tas bija Alfreds Austriansh, išbijusčais akteers. Šis bijusčais „musas dehls“ ar masu akteera popularitati pagātnē bija sinams daščam Rīgas aprindam, kapehž sem ūtēcha wahrda eebraukt newareja. Winsch eefahkumā darbojās Vēlches mīstīja pēc behglu ewakuēšanas, wahldams starp zītu no behgleem, bijusčiem kārtīveiem Latviju, sinas par Latvijas armijas stāhwolli. Pildot augu deenu Ģētschleetu ministrijas dirojā Brihwibas eelā 87/39. behglu anketas, Austriansh ar ūtu tākālīstī išveizību prata behgli

lareivi no pratiinot peepildit otru anketi pehž tšhelas instrukcijam. Tadejadi katru wakaru Elisabetes eelas Nr. 8 dsihwolli (agra-kais Vila Dermana dsihwoklis, kuru tas nodewa Pelschem) ja-krähjās weselas laudies materiala, kuru na wakareem wajadseja apstrahdat un sistematiset, vahrbaudot ar tām finam par Latvijas bruaoteem svehkeem, kuras wahza RSTSR kara ataschē Grigo-rjews ar fawu sekretaru (pehdejais bija wairak spezialiseejes fčini darbā). Hanezla suhtneecībā Belvje weesnizā.

Deesgan weikli palihgi Austrinam mina speegoschanas dārbā bija Mojserts un Bodneeks. (Abi pehdejee tagad falpo naftas sindislatā Małkawā, tamehr Austrīsch ir jau uskahpis lihds nar-lomindjelam, kā Iolegijas sekretars).

Schorais behglu ewakuāzijās darbs drihs ween A. mairs neapmeerina ja un winsch mekleja „trepes us augšchu“. Kas par to, ka winsch Leepajā bija apschmauzis vahris simtu Amerikas emigrantu dolaru maiā, maļhadams neezigas sumas padomju nekur derigeem papireem, par ko jau tank laikā ponda pat Parisē prese. Tschelists rāhpās us augšchu prasdams tik gludi lihst Hanezla preelschā us wehdera ka neweens no misijas eered-neem. Neskatootes us to, ka mina teeschais preelschneels Pelsche bija jo afā konflikta ar Hanezli (pehdejais gribēja dabut Pelschi vrom no Małkawu, bet Pelsche turejās Rīgā ar Stuifchlas aibildneezību Małkawā kāršch Zentralkomitejā bija puhleees peer-rahdit Pelsches kā komint. pres. wajadību Rīgā. Us laiku Stuifchla ari bija uswarejīs, bet beidsot Pelschi tomehr atšauza) neskatootes us to, ka Pelsche bija konflikta ar Hanezli, Austrīsch prata laipot starp abeem tiktmehr, tamehr nebija skaidrs, kas konflikta nems winsroku. Kad wareja jau manit, ka uswareš „polpreds“, Austrīsch pēcslēhjās winam un fahla dominet Belvje weesnizā. Us Małkawu aibrauzot, wareja just, ka A. kā tšhelas preelschstahvis, ir pirmais Belvi weesnizā. Ar to, protams, nebija iisslehgta eespehja dīsert madeiru „Viktorijs“ un skatītees „Barutu“ operā. Tatschu tšef... pardon! „Kreewijas preelschstahvis“.

No registrupa kā preelschstahvis Latvijā, eekendams tant pāschā laikā Hanezla „polpredstwā“ otrā sekretara weetu, bija A. Klawinsk. Sinu, ka wišmās lihds Austrīna uskahpschanai dominejošā lomā pēc Hanezla Klawinsk (nesajaukt ar Klawu-Klawinu) bija galvenais speegoschanas residents Latvijā. Nebija winsch eebrauzis weens pats, bet panehmīs no registrupa lihds weselu sichtatu. Starp zitu tāk bija sahda Eiler, išvirtusi fluke. Šis Eiler brahlis tant pāschā laikā braukaja starp Małkawu un Rigu kā narkomindjela diplomatiskais turjers un tāhdā kahrtā slepēnā

asta transportesčana ari bija nodrošinata. Klawinā speego-
rhanās darba lihdsinataji bija wehl igaunis Scheffers un Ha-
knežla intimā sekretare Bestina.

N oejot valaros us Belvīje weesnizu redseju, kā Klawinsk
peenkem pašča ujsvirktoš kara informācijas peenēfējus. Reis, ap
p. pus 10 valarā vee wina eeradās diwi kara ahrsti, weens
latweets, otrs išlātījās pehz schihda. Nešlātotees us to, kā es
toreis biju tikai fawu „wehrtibū pahrwehrschanas” sahkumā, man
tapa fauns par ūcheem neatkarīgās Latvijas pilsoņiem, kuri ūche
par tshelas naudu pahrdewa fawu godu un mundeeri lihds ar
fawas dīmtenes nāzionalās armijas noflehpumeem. Kaut māj
buhtu tāhdu nodeweju muhsu armijā! Abi ahrsti bija nodewušchi
Klawinskam rakstīklus fiaojumus un drukatas armijas ūchtaba pa-
wehles. Par ūcheem 2 kara ahrsteem (wini bija nahkušchi vee
Klawina wairakas reises) stahstija man toreis tuwu stahwoſchs
zilwels, kurši dīhwoja weenā numurā ar Eiler.

Bet ujslavējotees vee kominterna agentu (Padomijas fuht-
nezzības darbīneku) pagrihdēs darba Latvījā, mums nahkas
aizkert tāhdu ari „valstiski” domajoschu politisku partiju — Lat-
vijas sozialdemokratiju.

Weens no leelakeem pahrmētumeem, kurus mehs weenmehr
efam zehlušchi pret muhsu kr. sozialdemokrateem, ir tas, kā wini
faktīfli nespējī veeteekoschi energijski norobeschotees no komunisteem,
kuros mini newar beigt eeraudfit fawus bijuſchos beedrus, ar
kureem, kas sin, jem fahdeem apstahkleem atkal jaet kopā. Faktīfī wirus
faista daudzējada weida fāites kuras muhsu kr. sozialdemokrateem
laupa wajadīgo pretoſchanos ūpehku komunistu graujofcheem zen-
teeneem. Višai spilgtā ilustrācija ūchā ūchā bija „Sozialdemokrata”
aklās dušīnas par muhsu raksteem. Vaj no komunisteem norobe-
schojuſchā partijas organs wareja duſmotees par to, kā atlāhī
komunistu diplomatijs noseidīgus vanehmēenus? Un ūchīs dužmas
īslējās — „Kreewijas Zījās” raksta pahrdrukaſchanā!

Un tā nav nejauschiba. Schahdi pawedeeni wijs loti tāhlu.
Mehs jau minejām par Padomijas repatriācijas misijas galwas
Belsches blātus uſdewumeem (kā komunistiskās internacionālās lat-
weeschu ūczījas preelschtahwīja un „oktobra rewolūcijas” weizi-
nataja) Latvījā. Višzeeschakā ūdarbība Belschem bija ar Wal-
meeras, Leepajās un pats par ūewi ūaprotams, Rīgas organisa-
cijām. Kominterna residenteem naudas sumas arweenu ir biju-
ščas neaprobeschotas (ir Belschem, ir Lunganovskim vee norehki-
nas chanās Maļlawā ūkahdus ofizialus rehkinus, attaisnojuſchus
dokumentus, nevraſīja, ūeitīla ar ihfo paraizo ūormulu: „darbibas
weizinaſchanai X rajonā ūanemits til un til”), ūapehz ir ūaprotas-

mas felmes, kahdas minetās pilsehtās (iskemot Rīgu) ir dewusi komunistu nauda. Leevaja un Walmeera wehl schodeen leelas ar fawu sarkanumu. Tīlai Latvijā aigreeeses, es sahlu saprast kapehz schinis pilsehtās pee stuhres stahw kreifee elementi. Pelsches nauda, pehz wajadsibas nowadita, dod fawu „fwehtibu” wehl schodeen. Žil winas pawifam aignets nazionalas Leepajas pahrītahfoichanai farlānā trahā, es nesinu (loti labi to sin iominterna latfekzijas lozelki Maskawā — Wiktors Kraustinsch un Sihmanis Bergis, vee kureem glabajas wiſi rehlini, un, warbuht ari muhs-mahju tſchomi), bet ka nauda fuhtita un pat diwas reises mehnēši, to es finu. Tas bija 1920. g. nowebra mehnēši, tad aiz liktena ironijas man bij lemts buhi llaht pec schis „neparastās” operazijas. Tanī laitā, tad pa Elisabetes eelu gahja latwju kara skolas audselkai ar dseefmu „Tehwu ſemes brihvestib,” nama augſchejā stahwā (Nr. 3) ziti ari „latwji” (pad mīſijas darbineeki) pakojā zara pēzſimtneekus un Latvijas „lihdakas” uhdensdroſchās aplokhnes un fuhtija ar repatriazijas mīſijas eeredneem B. un S. (vini Latvijā) us kahdu kreifo ſozialdemokratu aprindās wiſai populara kluba nodalui M. elā. No tureenes naudu pahrſuhtita us Leepaju. Tanī paſchā laikā un zaur to paſchu klubu Pelsche fuhtija ari ſchifru us Leepaju. Schis ſchifs (ſchifra atſlehgā) no-dereja padomju preeſchtahwneezibam konſpiratiwi faſinashanai ar Leepajas organizācijam. Schifra atſlehgā us mineto klubu no-neſa mīſijas eerednis G. un nodewa winu klubu ſekretarei Gluschi dabigi, ka mums torei, neriflejot pahrtrault atpuhtu weesmihligājā Rīgā, nebija eespehjas painterefetes par to, kā ūz klubu ſekretari (warbuht ari ſekretara beedreni), bet ſchis komunistu ſpeegu ūlepno papiru un naudis pahrtransporteschanas kantora ſekretares wahrdū gan wajadjetu ūnat muhfu ſozialdemokrateem, jo tas ratſhu bija winu klubš, kurā ūhdeja winu eeliki ūlweki. Bet welti to buhtu no wineem prāſit. „Sozialdemokrats” tatschu lika mums ūprast, ka partijas etika wiram neauj atlaht Latvijas walsts nodewejuſ. (St. „Sozialdemokrata“ Nr. 164). Un kā lai wiſch to daritu, tad wiſa paſchā beedri kopā ar ſchein naz. Latvijas grahwejeem ūchuhpoja un lihgmojas daschados „lahposta wakaros” (1920. g. otrā puſe, Lahtſchplehſchelas teatris) un pehz kahpostu wakareem ūkeeru wakaros „Imperial,” „Wiktoriajs” un ūtās weesnižās. Nerunajot nemas par ſoz.-dem. eeridineekeem, ar Padomijas agentiem lihgmoja kopā tahdi wihi kā ū, M. un D. Bet pehz wiſa tā wihi nawa ūaunejuſchees pahrmeſt ūlwekam, kas aitradis aipakal ūlweku ū ūsimteni goda truhkumi!

Schee fungi pawadija kopā neweenu ween wakaru ar Rob. Pelschi wiſai familjari un pehz ſirds patikas ifrunadamees par

Latvijas „kuhmigo stahwolli“ un „eeþpehjamām warbuhtibam“. Ūs weenu tahdu valaru Velsche aizinaja ari mani „Imperial“ veesnīgā. Es tomehr azumirkli wehl gribu peeturetees pēc weja fakamwahrda: „par klahesfoscheem nerunā“ un nesaikichu minetos zilwelus wahrdā. Warbuht nahks laiks kad ī.-d. atkal ees blokā ar komunistiem, tad warēs to darit.

Vecs P. sarakstischanās ar Leepaju man kuwa skaidrs, ka pad. pahrtahwneezibam ir fakari ar fozialdemokrateem, ka neween daschas personas, bet ari daschas organizacijas ir nodibinajuschas kontaktu ar Maßkamas wiðspānales rewoluzijas tūrinatajeem. Komint. metropolē tatkhu ščinī laiķa gahja wiðintensiwalā sveja starp Eiropas sozialdemokratiskałām partijam ar noluhku vahrwilkt winas kominterna puſē. No otras puſes, Latvijas sozialdemokrati bija ūjauhsmiņati par ūršanās armijas „uswaram“ Koltšaka frontē, par balto iſdīhšchanu no Tschitas un patreisējo Wrangela litwidēšchanu (nowembra widū). Bes tam tepat Rīgā tatkhu gahja ūrunas ar Poliju (treewu-polu meera ūrunas), kas ari bija ūpeeraļsta kā pluss ūrkanajam durklīm un diplomātijai. Luhl, kapebz mihšu esdeki torei bija tik mihlīsti pret Maßlawas komunismu un kapebz wini ūrās rakstītās wehstulēs uſ Maßlawu virgojās par Latviju, kura torei wineem bija „pagasta republika, kurai drihs ween ūchlaħks vahri rewoluzijā bangojojchās Eiropas vīkai“ (ī.-d. W. wahrdi, rakstīti man uſ Maßlawu 21. dez. 1920. g.)

Aiđdomas par weetejo organisaciju plāscheem fakareem ar komunistu diplomeem drihs ween pastiprinaja ari ziti notikumi. Ustrikhtoschi bija tas, ka par wiseem „eekrituscheem“ komunistiem Velsches misijā peentahza ūkas jau otrā deenā, kad kominterna apakšchemes darboki wehl nebija nowesti lihds zentralzeetumam. Polijā padomju preelshstahwneezītai bija ilgi jameļle vēž ūweem, polu defensīves barakās eefprostoteem, kominterna un tšchelas agenteem, jo P. P. S. (polska partija socialistyczna) nazionali noskakotēs beedri par winu aresteem padomju fuhtneezibai nešinaja. Bet Rīgā tas bij zitadi. Kahda M. Rudſit, komuniste, kura bija fuhtita pahr fronti, lai ūpeegotu Latviju, un fehdeja arresteta zentralzeetumā (fuhtita no ūrkanās reetu-narmijas aistrobeschās iſluhlošchanās nodakas preelshneela Fr. Markusa), man ūchstīja vēž eebraukšchanas Maßlawā, ka par winas arestu padomju misijai mispirms pasinojujchī Behrsones rajona sozialdemokratisjas beedri. Marluſs, kurš pašchā vēhdejā laiķā (martā — aprīlī) gatavojās braukt uſ Latviju kā „W. Z. F. R. Išwestiju“ korespondents Aralowa fuhtneezibā (tahdūs ween ūhta, lai gan nu ir ne 1920. bet 1924.-ais — de jure un „mihlās ūdīhswēs“ — gads!), wa-

reja īmētees Smolenskā, Tuchatschewīla skatā: ūk, ūk humanītie muhsu kaimīki, ūk ahtri eespehjams pesta ahrā manus „hodakus“ no sawas walsts zeetuma.

Un ne jau Rudsīte bija weenigā, par īuras ahtraku aissla-pešchanu uz Padomiju ruhejās. Neises trihs no Walmeeras ee-brauza (weens gan leelijās Pēlīchem 110 werstis lāhjam nonahzis) „sīnnefchi“ ar drehbju wihlēs eeschuhtām miniatūrapleezibam un sīaojumeem, ka tas un tas komunistis „eekritis.“ Scheem sī-nefcheom famaksaja zelu un pret weenlāhrschu līhiht isdewa awanjs „tahlakam darbam.“ Jajautā: kā sīhee staiguli sīnaja mīfījas adresi, kura uz Elisabetes eelu bija pahrwilkuees tilai, mehneshā fāklumā (nowembra)? Jeb waj wīni tēlas bija labi eemīhtas jau tanī laikā tad tur wehl dīshwoja kreisais bēdīs Dermanis? Schā waj tā, lafitaj, padomā, kas te ir kā weenā, tā otrā gadījēnā!

Pēlīche bija un palīta f.-d. usmanibas zentrs, pat mihlulis. Wajadseja tilai redset, kā ar wīku satīkās „beedri pa labi“, kā glaimoja wīnam, lai saprastu, ūk tuwu fozialdemokrati toreis domaja esam otro padomiju Latviju. Un kā gan lai ne! Tatschī tas bija tas pats P. Robertis, kūrīch fāhdreis rāfīija wīnu „Wāhrdā“ par proletariata psīchologiju, kas lopā ar wīkem juhīmoja par frantschū rewalūzijas laika dīseju. Waj nu tik trakti no fīvara, ka notīlumu traufīmē wīnfīch atradees taipus robežchāi, bet wīka „beedri“ sīhīni puīe? Kāhdureis tatschū tīk un tā bija satīlīes fozialistiskā waj komunistiskā Latvijā un tad jau labāk laikus nolāhrtot ateezības. Ispalīhdība dīschentlīmenim Pēlīchem tatschū notīla ir toreis, ir noteik tagad. Toreis sīhi alkurātība, ūneedīot sīras par eekritiſcheem komunisteem. Tagad — tīk ne-jaušča (preefsīch mums. K. M.) un nīlna Pēlīches un zītu muhsu rālītos aīskerto beedru aīsstāhveschana. Sīhi eestāhshanās par padomiju pahrstāhwīneezību noseedīgo elementu fākriht ar zītem „aīsupes“ notīlumeem („Strelka“ dāhwināschana, „profsojusu“ prāsība pehz Latvijas neatkarības lītwīdeschana un tank paschā laikā fozialdemokrati prāsība par aīsfārgu lītwīdeschana jeb fārlānofīhanu), tad ronas deesgan glihta fāwstarpejas fādraudības un ipalīhdīschāns aina starp komunisteem un Latvijas fozialdemokrātēem. Kaut jel pehdejēe reis tā i pateikuschi: „ja, mehs esam weens un tas pats, mums weena teorija, weens mehrkīs, iīschķīrība starp mums un komunisteem tikai tā, ka pehdejēe pārāk augstu lido, kāhdā augstumā mums galwa greešcas“ Bīsmas situācija tad kluhtu skaidra.

Bet peewedijsim wehl fāktus.

Līhdī pad. Kīremījas Latvijas meera noslehgīschāns un ofīzīlas kominterna un tīchelas preeksīstāhwīneezības nodibīnašchāns

Latvijā, t. i. no 1919. gada maija lihds 1920. gada augustam, Latvijā pastahweja neofiziela augšmineto eestahschu „preefschi-stāhwneeziba.” Tas bija Z. R. R. R. P. latfelszijas pilnvarotais Kraſtinsch, kuru ar ahrfahrtigām pilnvararam atstahja Rīgā pehz atlahpschanas 22. maijā 1919. godā Schi Kraſtina weetā, kursch gandrihs gadu bija nodſihwojis Rīgā sem fwescha wahrdo, pehz tam nahza Krauhmiasch-Pilats (weens no aktiivakeem Pleſlawas Ahrsemju Viroja dorbineekeem). Krauhmiasch-Pilats, zīl ſini, tad ari laimigi weiza ſawu miſiju lihds Pelsches eebraukſchanai. Kraſtinsch, Maſlawā atgreeſees, flehgtā beedru ſapulzē (us Seretjinkas bulvara, klubā) ſtabſtija par faweeem eespaideem Rīgā un wiſai konkreti zpgaiſmoja fozialdemokratu iſtureſchanos pret wina, kā pret komunistiſkās apakſchgrīhdas kustibas wadoni. Schi iſtureſchanas ir bijusi wairak kā faudfiga. Pee b. A. (fozialdemokrate) wiſch nodſihwojis wairakus mehnēſchus, un ta ari wahlusi wina n wa-jadfigas ſinas. (A. gimene — wezi f.-d. partijas beedri, preteſloſchi populari ſchis vārtijas zentrā). Kad weenu no ſchis fozialdemokratiflās gimenes lozekeem igauņi Wallā bija ſodijuschi ar nahwes ſodu (feeweeti S. A., kura iſbrauza 1919. g. maijā us Maſlawu lihdsi komunistiskai jaunatnei un pehz tam gahja kā Registrupa agente us Eſtiju), winaas mahſo, Kraſtina paglahbeja, paſinojuſi Kraſtinam, ka wina weenlihds ſilti ſimpatiſejot fozialde-mokrateem un komunisteem un eſot gatawa wiſu darit wina uſ-dewumu labā. A. tad ari wairakus gadus bija falpojuſi diweem kungeem (fozialdemokrateem un kom.) un beidſot areſieta. Gluſchi dabigi, ka Kraſtinsch pehz atgrieſchanas Maſlawā paſteidsās glahbt ſawu labdari-fozialdemokrati, kura tagad jau apmainīta un klu-ſas Maſlawā ari apmainīta kreisā beedra Dermana ležijas „Ree-tumuniverſitatē” (ta ſauz eestahdi, kurā us Padomijas rehķina gatawo ſpeegu barus Valareiropas valſtim). Schee un ari ziti f.-d. partijas beedri apgalwojuſchi Kr., ka diwu partiju maſas (komunistu un fozialdemokratu) waſadſibas brihvi paſchas ſaprati-ſhotees, ka newajagot peegreest wiſai leelas noſihmes tagadejeem prinzipielajeem ſrihdeem u. t. t.

Pasaule wehl mutuļo, kara ſazeltais weefulis wehl naw no- rimis, fozialdemokrateem wehl naw ſkaidrs, us kuru puſi īwehrſees wehſtures ſvari. Bet pee nenoteiktais ſituazijas taſchu labak laipot.

Waretu wehl uſkawetees pee daudſeem „interwju,” kuras ſpeegs Klaiviash, dewa tanī laikā „Sozialdemokrata” redaſzijas pahrſtahwim Belvija weefnizā („interwju” arweena ſem tſchetram ožim, R. kabinetā); tad P. kōfes heſchee beedru apzeemojuumi lee-tainās, tumſchās nowembra naktis (b. Nikolaja eelas galā. War-

buht tchomi pastahstiis waj tas bija wiau beedru dsihwollis, waj komunistu, jeb waj abu kopā, uſ kuru P. kſe nesa farus moñiwoſ aiffainaus ?); wisbeidsot wiſjaunaſo laiku notikumi: ſ. d. beedru iſpalihdsiba pee komunistu pahrſlapeſchanas zaur Latviju uſ Padomiju, kuri atgriejās no Hamburgas un Sakſijas, vēz wiſai neiſdewigā paſaules rewoluzijas pehdejā mehginaſuma Wahzijā.

Tagadejais komun. partijas Omīkas organizacijas ſekretars: Ugis behgdams no Wahzijas taisni Latvijā bijis iſglahbts no polit. apſardzes pateizotees ſozialdemokrateem-paſiņam.

Wajadſeja tikai pabuht puſſtundu Dmitrowlā (tagadejais latv. kom. klubs Maſlawā) un noſlaufitees weena otrā atpakaļ- pahrnahkuſcha Regiſtrupa (tagad Nasweduprs "hodala" ſtaħſtā, lai ſostahditu ſew noteiktu jehdeenu par ſ.-d. faltiſcho iſtureſchanas pret komunismu. Blakus wini ſtaħw ſchim komunismam un waj nu fekmē wina teefchi (kreiſalee no wineem), Latvijas ſtrahdnezzibu "paradiſes" duhknajā raudami, waj neteefchi (tee, kuri wehl mehgina teoretiſki no komunisma norobeschotees, bet faltiſki dara wina darbu). Latvijas ſtrahdneeki, kuri tagad wiſwarak nelā jehkad (vēz paſtaħvoigas valiſ ſnodibinaſchanas) ir gatami ſawas eſtienzes jautajumus iſſchikt no wolſtikā weedoſtu, ne- mурgojot par ſew ſwefcho un Latvijā jau bankrotejoſcho interna- zionalismu, bet wedot ſawas eſti ſtenzes nodroſchinacchanas darbu ſawas nazijas apjomā, ſapratis, ka muhsmahju tchomi ir ne wai- rak ne maič, ka ari wina labklahjibas grahweji. Stutſchlaſ Pe- ſera veelriteju bars Maſlawā drīhs ween iſplehnetu un iſmirtu, ja wiau neapildinatu muhsmahju "eſdeki," kuri legalā darbā Latvijā zauri friht un pa weenam pahrwelkaſ uſ Maſlawu.

Tahdi bija tee no vehrojumi, kurus bei maſ waretu ſaukt par komunistu diplomatu un ſ.-d. ſadarbibu. Gluſchi dabigi, fa Pelschem un Klawiņam, rodot atſpaidu weenā weetejā politiſkā partijā, nahžas dauds weeglaki ſtrahdat kā Lunganowſkin un So- ſnowiſkim Polijā. Es domaju, fa tikai Latvijas waras organeem mums ir jaſteižas par to, fa komunistiſkās giſts darbiba pee mums ir mairak paralijeta kā Polijā. Wiſbeidsot, lai dotu no- jehgu par to, kahds prozeſts ſtarb vad. diplomaticem Latvijā bija ſlepeno ogentu, uſſtaitiſchu tos darbinekuſ, turi nahza no ſara iſluhkoſchanas pahrwaldes, kominterna un iſchelas; tee bija: Ha- nezlis, Austriaſch, Klawiņch, Moſerts, Bodneets, Pelsche, Eiler, Lurje, Schapiro, Beſtina, Scheffers (1920.—21. gados), bet wehlak: Antitols Itſina, Kirows, Tolina, Baturins, Griganowitschs, Rawkins, Mefchtſchewjalows, Salinſch, Menčinſkaja, uu ziti (1922. —23. gados). Pehdejo gadu ſalpotaju wahrdi man nahža

tiķai weħlak finami un īateelot starp wineem tāhdus, kā Baturins, Meschtšewjakows, Salinšč un Menschinščaja (wisi wiſafinainako tſchelītu radineeli) es redju, kā iſgahjuſčā gadū un, protams, ari ſhogad, pad pahrstahwneezibū personalā un "darbibas" uſ-buhwē nelas nawa groſijees. Nelas nawa groſijees un negroſijees, tamehr preeſch wineem buhs wehrtas valā Eiropas durvis tamehr meħs juhtifim ſew ſem kahjam ſchlobamees pamatus . . .

Es atgreesos uſ Maſlawu dezembra fahkumā, ar ko iſbeidsas Hanezļa un Pelfches miſiju apakſchjemes darbibas no wehroſchana. Slaidrs tapa tomehr tas la ari Latvijā padomju fuhiņeezibā paſtahweja tās paſchas trihs wiſureloſchās padomijas ſlevenās preeſchtaſtahwneezibas, kuras bija Polijā: no tſchelās Austriach, no registrupa — Klawiſch, no kominterna — Pelsche, kura nepeezeſchamibū Latvijā, kā to weħlak dabuju finat Maſlawā „Metropoles“ weeſnizā, uſ ſirdigi Tſchela un ſownarlomā bija aifſtahwejis Šutſchla. Un kā lai wiſch to nedaritu: 1920.—1921. gados wezam Peterim wehl nebijsa ſuduſchas zeribas, kā tuvalos mehnephos winam Kremlī Kowaleviči korpussa fehſhot, iſdoſees no jauna pahrakrakſot Latviju aſins ſarlanu. Schis zeribas maſ pa maſam iſſira, Pelschi aſauza, "darbu" nu weiz — un pahraknefkmigi — weens pats „Ahrſemju birojs," kurfā nu jau 6. gadu fehſch Pleslawā un weltigi appluhdina Latviju ar ſaweeem „Spartaka" iſdewuemeem.

Kā no „polpredſtwam“ Polijā, tā no Hanezļa miſijas Latvijā meħs redsam, kā „ſtruktura“ ſchim „pahrstahwneezibam“ wiſur weena ur ta pati. Tſchela, registrups un kominterna brauz wiſur lihds un dara weenu un to paſchu darbu. Ari Berline, "drauđigā" Kapallas meera metropole, padomeſchi rihkojas uſ mata tāpat. Var tureenes apakſchjemes darba apſtahkeem (gan zita-deem, dauds plafchaleem) muħs informeja kahds kominterna Ba-kareiropas ſekretariata un tanī paſchā laikā Krestinska „polpredſtwas“ darbīneeks. Fitiwee „otree ſekreteri“ vamasam, bet neatturami gatavo tautam paſchno . . . ſleptawoſchanos. Gandleriſ wiſi, manās atminkās minetee, padomju eeredni wehl braukā pa Eiropu, dara ſawu „darbu“ joprojām tanī laikā, kad Eiropas premjeri wiā padomijai dahnā weenu pehz otrs de jure. Kas gan felos Berlines poliziſteem, kuri faſchutuma brihdi iſtreeza no SSSR. „torgpredſtwas“ ſtarptautiſlos kramplauſchus kominterna agentus uſ „Unter den Linden," waj attapuſchamees urkeem, kuri padina komunistiſkos mechanikus ar wiſu wiā radiostaziju no Angoras? Euganowſki ar Klawineem ar ſtabileem dolareem ka-batās turpina stabiliset Eiropas rewoluziju, kirdfigi mesdami ažis

issmeellu demokratisko walstu defensiwem, politislām polizijam un politislām apfardīsem tanī laikā, kad šo walstu augstee wiħri lemj par fċo eestahschu litwideschjanu. Austrini un ġelawini kahpi pa karjeras trepi no 2. sekretareem par konsuleem, het wiċċu gala mehrkis ir-tatfchu tħelax preekschħedetaju krehħils tur, kur tagad stahw nazionalas politislās drošħibas fardses !

4.

Nefauinbas refords.

Waretu uskawetees pee daschadeem tschelas-lominterna pahrstahneebju agentu darba sihlumeem, bet waj nu wiak til dauds no swara. Falets ir un paleek tas, ka mehs ar sawu rafste (kaut ari ar nowehlofchanu, jo tschelas zeetums un pusotra gada trimda padomijas seemelos mumus nekahwa nahkt ahtraki klaja ar wiak) wispahejos wilzeenos, un paſcha peeredjeteem falteem, dodam laſitajam ſtaidru nojautu par to, kas ſlehpjas ſem lepna-jeem buriteem: полномочное представит. CCCP un zit jesuitifli leefusligi un wiſſemalas markas melu pilni ir Zura Tschitscherina memorandumi un notis, kuras wiach „apſtiprina“ sawu lojali-tati pret ahrwalstim un pahrmel ziteem lihgumu nepildiſchanu.

Pēbz atgriešanās no Polijas, kur to reisejais Latvijas konsuls Donaņa līdz atteiza man ebraukst Latvijā, es cerādōs Maļskavā, zeredams Maļskavas suhtneezibā išlaulet sev, kā padusīsham dehlam, atlauju atgriešies dzimtenē. To nevarēju išdarit tik aizri un gaidot uz išbraukšanu (isnahža gan išbraukst ne uz Latviju, bet ebraukst G. P. U. zeetumā), man bija lemts eepasihtees wehl arweenu „SSSR polnomotfchoja predstavījelstvo”. Šai prelefschtahwneeziba atradās pēc ARA's, Amerikas palihdsības beedribas bāda zeetejeem un zītām palihdsības organizācijam. Neskatoties už to, ka ARA atradās pašchā Maļskavā, tā faktot tīchelai sem deguna, SSSR suhtneeziba pēc vīnas bija organījeta už teem pašcheem pamateem, tā Polijā.

Aitkal otrais sekretārs bija tāchelās otrs, J. Iltins. Viņi pārējais personāls sastādījās no tāchelās un komūnista, sahīkot ar paschu „polpredu” Landeri (tas pats „vehturneiks”, kurš nu jau deviņos reisi Maskavā pārīlabo fāmu „Latvijas vehturi” pēc vīzeem marķisma līlumeem, bet vēl nav pārīlabojis tā, kā tas patīkst Stūtschlam, Petšchalam un zīteem komūnista latsefzījas lozelkeem). Landers tāchsu, kā W. tāch. ī. pilnvarotais seņemtākāsā, bija lihdī diplomata karjerai vīzai intensīvi nodarbojies ar Krievijas pilsonu pārgrupešanu uz mehneži. Ge-

nemdamis „Aras“ preefschstahwneezibā apgahdes preefschneekā wettu, es atkal jo tuvu stahweju Landerā tshetrstuhrainam aparātam (tshela-registrups-kominterns-narkominibjels). Nestahstīšchū pilantos farunu fihlumus ar paſchu Landeri valaros uſ mahju wiſinotees, bet aprobeschoschos ar daschu „preefschstahwju“ „darbibas“ registroziju. Itkins, kā otrais sekretars un adm. pahrwaldes preefschneeks, ūlaitijās (tas bija 1922. gada beigās) par galweno G. P. U. ūresidentu. Schis ūchids bija tik weifls, kā bija cebahfs „twakeru“ (anglu palihdsibas beedr.) aparātu kominterna speegu Schleinu. Otrs ūchids, tshelas agents Sorkins, bija pekomandets pee Watikana palihdsibas beedribas. (Ja-peefihmē, kā Peewolgas bada laikā Maskawā darbojās wairakas ahrsemju humanās organizācijas). Namos, furos dījhwoja ahrsemneeli, wiſi komendanti, bez iſnehmuma, bija tshelas agenti. Šeivishki uſihtigi pee Itkina bija komendanti Sosnowskis (ne Polijas Sosnowskis), Sorkins 2, Helferins (wiſi ūchidi) un Greibus (latweets). Wiſeem wiſeem apgahdaja ahrsemju preefschstahwju kabinetu un rakstamgaldu atſlehgū dublikatus. Naktis ūchee komendanti-speegi atſlehdā ahrsemju labdaru (vaj gan ūchis organizācijas weenu ween miljonu kreweļu zilwelu iſglahba no bada nahwes) kanglejas un arķiwus, iſsaga un kopeja wiau ministriju instrukzijas un pawehles, nogahdadami tās zaur Itkinu „pehz ūederibas“: uſ komiņernu jeb ĢPL.

Komunistu diplomati nelaunejās avstahdit ar tshelas agenteem un ūpeegeem pat tahdus ūawus labdarus un „draugus“ kā Tīritofu Nanfenu, kurjā kā Tautu Saweenibas virskomijsars wiſā paſaulē ūauza glahbt 22 miljonus Padomijas bada mozeļku. Mansens iſglahba no bāda nahwes neweenu ween miljoniū kreweļu zilwelu Peewolgs, bet kā wiaam par to atmaksaja? W. tsh. ūspeegs Deſlers, kuru Nanfena miſijai uſ Troizlij ūchehrseelas Maskawā ūchela ūeedewa par „komendantu“ ar ūawu palihgu, otru ūchelas agentu Wilktorowu ūistematiſki ūaga papirus un dokumentus jau eepreſch noriħkodami N. kabinetā (preefsch wiņa eebrauſchanas Padomijā) rakstamgaldu ar ūlepſčus iſkemamu dibenu un durwim. Katru nakti, ja bija ūinams, kā Nanfena miſija deenā ūanehmusi ahrsemju pastu, ūchee diwi ūramplauschi (Wilktorovs ari bende, resp. nahwes ūodu iſpilditajš Lubjankas Ģeſchējā zeetumā) no ūeftas vujes ūahpa N. dījhwoļi, iſtulſchoja rakstamgaldu un portfeli, nonesdami wiau ūaturu mahjas pagrabā, kur bija eerihkota Deſlerim atſewiſchka iſtava ar fotogr. aparatu un rakstammaſchinam (kreweļu un latīku ūchrifta), no kopeja jeb nosotografeja wajadfigos dokumentus, bet pehz tam newajadfigas originalus nonesa atpakaļ dījhwoļi. Leelais ūemeļpola ūelotajs,

protams, i sapni needomajās kā wiāu apstahdā tee, kuru wai-manam (glahtē bāda zeetejus un li h d s a r t o P a d o m i j u p r o t a m s) wiāsch tīzeja. Wehlak (1923. gada) „Wžiks“, protams, išgatawoja jo „firſnigu“ īreewu tautas pateizibas rakstu, kuru apmahnitais seemelu profesors peenehma kā labako gandarijumu sawam darbam, nebuht nenogeſdams, kā wiāsch tanč paſchā laikā (par sawu uſtureſchanās laiku Maſkowā) ir iſdarijīs Kremlī wehl weenu palalpojumu: sistematiski „atſlahjis“ tīchelai un Tīchitscherinam Tātu Šaweenibas lahtīs.

Gluschi tapat Landera-Itlina (tīchelista „polpreda“ un tīchelista-reſidenta) preeſchtahwneeziba rihtojoas ar „Ara“, kura ap-metās uſ Spridonovskij ſchkehrſeeelas. „Aras“ direktors pa wiſu laiku bija amerikānu pulkwēdis Haſkels. 1922. gada julijs Itlinam ar Dīcherschinsla ſekretaru Herfonu un miſijas darbīneelu Sch. bija apſpreede par to, kahdā zelā novirkt pulkw. Haſkela ūaim-neezibas un apgaħdes preeſchneelu misteri Tourrū. Man nebijsa iſdewibas ſchinī ſapulzē peedalitees, bet wehlak es biju azuleezi-neeks Itlina ūarunai ar augſchmineto miſijas darbīneelu, furam pirmais iſteizas, kā Winokurows un Olga Dawidowna (Kamenewa ūewa; W. „Wžika“ bāda komitejas direktors) efot ar meeru ūeedot fāut jel taħħas ūumas T. uſpiriſchanai. Misteri T. es peetekoschi labi paſinu, ūapehz domaju, kā ūho Jaunās ūafaules patriotu Itlinam gan nebuhs iſdeweess ar naudas palihdsibū pa-darit par tīchelas agentu. To wareja novehrot ari pehz tīchelisu taħħlas darbības. „Ara“ direktora Haſkela dīſhwokli un kanzleju ūahla apſtrahdat taħħdu paſchā zelā, kā Fr. Mansena miſiju. Ilgi domaja kā peelluhi h. do umenteem. Iſdewigs gadi-jums radas kād „Ara“ peeprafija monteera preeſch durwju un biroju ūleħdseu iſlaboſchanas. Augſchminetā ſchihda Sorkina brahli, G. P. U. R. R. D. („kontr. raſwed. objel“) pilnwaroto, uſ ohtru roku apmahzija atſleħdsneeka mahħflā un nolomandeja uſ Spiridinowku 30 („Ara“ namas). Tur ūhis ūpeegs strahdaja waialus mehneħħus no weetas, jo pee labwehligas mahjas komendanta Leepina palihdsibas, atſleħgas diħwainā ūahrtā bojajas ildeenas. Bet kātru naħħoscho nakti uſ Pawara eelas 44 (Landera „preeſchtahwneeziba“) Itlina kabineta ūrahjās jauni un jauni dokumentu blaħki. Itlina „labaratorija“ ūpehja iikai ūawahħi wiſu to, kā wiāi peenesa Deflers, Wiltorows, Sorkins un Schteins, kurtach „kwaleru“ miſija ūħi ūpehleja jau „drauga“ lomu. Draugs no ūomintera — al, ja, waſ gan maſ wiāu ūchodeen ari muħsu widū? Jo deenas waial wiāu top. Par to ruhvejós de jure.

Par ahrsemju mifiju apstrahdachanu bāda laikā (1921.—1923. g. g.) Małławā waretu dauds rakstīt. Es ilgi wehl glabaju pee fēvis Winoķurowa („komitet po okaz. pomoci. gogod. pri B. C. I. K.“) slepēno zirkularu wīsu gubernu kompartijas „gubpartfomeem“ vest wišnoteiktako īaru us weetam pret Ransena un Aras organisaziū eespaidu, no kura padomeeschi arlahrtigi bāidījās (SSSR. fasperščana no eekščas“). Šis zirkulars iſnahza (protams, slepēni) tanči paschā deenā iad fownarkoms un W. Z. I. K. iſdewa dekretu . . . palihdset Ara'i darba! (приказ о содействии Ага 2. нов. 1923. г.). Winsch, kā ari wiñam diametreli pretejais zirkulars — abi pastahweja īpehkā lihds pat 1923. gada pawaſarim. Ara un Ransens, protams, tizeja 2. nov. prikaſam. Maises eschaloni jo steidsamak pluhda us Peewolgu. Bet kam tizeja Samaras „gubpartkoms?“

Peeteek! Wiſu bāda mifiju (ahrwalstju) iſspeegoſčana ir weeniga pateiziba, kuru Kremlis dewis paſaulei par krewwu tautas glahbšchanu. Tas ir nelaunibas rekords, kuram lihdsiga mehs nepehjam eedomatees.

Tautas, eſat nomodā!

Wehl 1922. gadā poļu laikraksts „Kurjer Polski” Nr. 113 rakstīja: „Padomju delegācija — ūteena grupa, kurās iedewumos etilspīt tās valsts iessperšana no eelschpūsēs kurā wina ilkā pilda fawus apmahnoschi-diplomaticos iedewumus. Winas galvenais iedewums gatavot semi komointerna wirtswaldibai. Tāhdi paſchi iedewumi ari Warschawas pad. delegācijai. Ko dara delegācijā tāhdi fungi kā Wnorowskis, kuram lihds elkonēem rolas poļu aſinim aptaschķitas? Preelsh kam ščini delegācijā wajadsgī Sofnowskis un Beloufows? Tatschu wini — fleplawas, kureem uſ ūrdsap- ūras wairak newainigi nomozitu upuru, kā matu uſ galwas. Uſ ūcho delegācijas lozeltu rolam wehl pahraf fwaigas un redsamās noslepkawoto aſinis.”

Kur tagad palikuſi ūchi aſā waloda? Waj ir wehl, kur droši met ažis pad. wiltus diplomateem winu apflehpīo eelschejo ūtatu? Jeb waj mehs jau eſam fameerīnajusches ar ūwu nah- wei padotā beszeribu iſjuhtu? Mehs nolelam eero:ſčhus un ga- tawojamees uſ ilgu meeru tad, kād Padomijā wehl nepeeredsetā ūteiga iſwed brunošchanos. Bet tanī paſčā lailā kominterns pah- ūlahi planeti ar ūwu organizāciju tihlu, kursch kolofatos apmehros iſwed lauſhu prahu ūgafiteſchanu, ūzgrot uſ ūlaktiku!

Eiropa, tu ūluhdees! Es paredsu baigas deenas, kad par wehlu buhs atſehgtees. Tu ūluhdees taiſni tur, kur domajees pah- ūpehjam leelā politiķa komunistus. Nawa neweena lihguma ar Padomiju, kursch nebuhu iſſmeets jau wina ūlehgħanas deenā no ūtħelas un kominterna. Newajaga leelas konspirazijas un ilga laika lai nowaditu miljonus tur kur wini nes augķus farlanai fehrgai. Pasaule ir nosweesta no ūwa atbalsta punkta, wiaa ūrajas gaisā, pehżlara naida antagonisma mehtata un nestā... Ne zaur kopdarbību ar teem kuri wiſeem ūpehleem puħlas wiau raut neſinamā wiſeenda, jums noregulet un restauret wicas gattu. Komunista rolas ūpeedeens uſ kopdarbīku un meeru — Jūdaſ ūluhpīts. Komunisti prot tilai nodot. Meers wiſeem wajadsgīs

preefs h u s w a r a s . Un ja mehs zaur garaku laika sprihdi, zaur gadu perspektivi — fcho weenigo, pareiso, neapmahnjocho mehrogu — wehrojam winu uswaras eespehjamibas, tad galwa nolezas pahrdomās. Kahds bija Sinowjewa un Radeka "oprishchiku" tihls peesi gadi atpakał interwencijas laikā un kahds tagad? Kropla organizacija tā bija toreis kad Smolnas institutā un Kremlī wzās kulturas grahweji un jaunas meschonibas proklamētajā no- sefēsigāz baiļēs g a i d i j a , ka pasaules revoluzija nahks vate no fēvis. Nebija ne "fchtaba," kominterna, ne armijas — to 50 valstju, kuru strahdneezibas tagad jaistīcas komunistiskās internazionales tihllā. Luhk pee kahdeem resultateem muhs nowedis sa- haribas un de jure laiks! Schē resultati —. vīrač kahrtā pa- domju mīšiju, resp. tīchelas un kominterna agenturu noplens. Schis ofizialās agenturas — otrs tihls kurā mas pamāsam fa- pinas Eiropa

Nahks laiks un buhs jaatjehdsas. Buhs jaatjehdsas, kad farkanajs twans sahls elpu raut zeeti. Zil tāktredīgi ari nebuhtu Eiropas politiki, wini nespēj peeteekoschi nowehrtet fālano armiju, kura politifki teek sagatawota kā neweena zita pasaule. Weenīhds peeteekoschi neteek nowehrteta komšoniola organizacija, kura wišpirmā kahrtā ir militara, bet lihds ar to ari wahrda pilnā nosīhme w e f e l a s p a a u d s e s organizacija, jo ftaita ķevī miljonus. Wini wišdraudoschākā preefs h wezās kulturas nahkamdeenās. Un, wišbeidzot: waj teek peeteekoschā mehrā no- wehrtetas padomju preefs h stahwneezibas un winu darbs? Schē willtus diplomati Sojnowski, Euganowski un Klawini, turi atgree- ūsches Maſlawā nelad nepeemīst faru wezo, aſīkaino tīchelu un schē padomju dschenitelmeni Schapiro, Pelsches un Ahboltini, kuri weenā personā prot faweenot wiſatlahtako (un pat pateeso) labīcīdbu ar reebigo tīchelas agenturas darbu, kapehz ir jo bihsta- malī — waj wini joprojām neweiz ūawa darba ūchodeen? Weiz. Tikai konspiratiwaki, ūimikahrt ūzmanigaki. Ak, jaſaprot tatschu, kā nawā wišiem zitas iſejas, kā — Eiropas gals! "Jepa" "valstīflais" ūragots ir — lehna mirschana, neisbehgama nahwe. Wini to ūin. Ūin un gatawodami ūemi komunismam gāida tikai iſdewigas situācijas ūteenam. Wijs atklarajas no tam, kura puſe schī ūteeno brihds buhs wairak iſtchalstejuſi ideijski un militari negatawala. Kura buhs? Waj tā kura ūewi ūakal partijas zent- ralisma dſelhs difziplīnā, jeb tā kura ūchelas neškaitamās par- tējibās, nesaudiſigu ūarstarpeju ūaru ūesdama. Buhsim jel nomodā ūamehr mihiņa mums wehl gimene, daile, dſimtene! Tautas, eſat nomodā! Eſi nomodā nazionalā Latvija, tu, kas ar aſītisko komunismu teritoriali robescho un eſi aizinata ūmagalos ūteenus iſturet!

Katram nacionālistam jālasa Latvju Nacionālā Kluba izdevumi:

1. Italijas fašisti.

Šīs interesantā grāmatā sakopotas patiesas ziņas un dokumenti par fašistu varonigo cīpu un uzvaru par komunismu. Maksā 70 sant.

2. Latvju Nacionālā doma sadzīves cīņu ugunis.

Latvju tautiskās atmodas laikmeta spilgs, vēsturiski-zinātnisks apcerējums. Maksā 2 lati.

3. Ka radās socialisma idejas Latvijā?

Vēsturiski dokumentarisks apcerējums, kas daudz ko atmasko no socialdemokrātu darbības. Maksā 40 sant.

4. Latviešu tautiskā kustība.

Tautiskās kustības vadotu un laikmeta spilgs un izsmēlojs raksturojums. Maksā 70 sant.

5. Nacija un valsts.

Apcerējums par nacionālās idejas nozīmi valsts un tautas dzīvē. Maksā 40 sant.

6. Latvju jaunatne. I. un II. sējums.

Rakstu krājumi par nacionālās jaunatnes kustību. (II. sējumā, jaunatnes tiesas apcerējums pēc stenogrammām). Maksā 1 latu.

7. Latvju Nacionālais Klubs, viņa mērķi un darbība.

Īss pārskats par Latvju Nac Kluba pirmo darbības gadu un viņa idejiskais credo.

8. Literatura žīdu jautājumā.

a) Kāpēc žīdi ir Latvijas ienaidnieki? Maksā 20 sant.

b) Žīdi un mēs. Maksā 50 sant.

c) Žīdi un tiknmība. „ 50 „

d) Ko žīdi grib? „ 50 „

9. Vadonis pa Rīgu.

Kuŗā sakopoti visi latvju tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumi, kas dod katram latvim iespēju viegli un lietderīgi iepirkties un nokārtot savas veikalniecīskās darīšanas pie latvjiem. „Vadonis“, kā praktiska rokas grāmata ir nepieciešama katrā latvju ģimenē, kā pilsētā tā uz laukiem. Maksā 1 latu.

Minētās grāmatas dabūjamas visos lielākos grāmatu veikalos.

Vairumā L N K. ekspedīcijā, Rīgā, Martas ielā 5.

Atkalpārdevjiem rabats.

K. MERTA

politiskie raksti :

1. „No Latvijas sarkanā valdnieka
līdz emigrantam“,
izd. „ASTRA“. Ls. —.50.

2. „Lielo komunistu portrejas“,
Riga, 1924. Ls. —.30.

3. „Sargies, Latvija !“,
izd. „L. N. K.“. 1925.
-
-

SAGATAVOŠANA :

„Zocialdemokratijas loma Latvijas
valsts dzīvē“.

29 MAR 1927

L1-3

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309106131

Sav. 21